

Rudolf
Steinerbarnehagen

Stjerne-
Øye

Oppdragelse

"Enhver oppdragelse er selvoppdragelse,
vi er som oppdragere og lærere
egentlig kun omgivelsene for barnet,
som oppdrar seg selv.

Vi må skape gunstige omgivelser,
for at barnet kan oppdra seg selv slik gjennom oss,
som det, gjennom sin innerste skjebne
må oppdra seg selv."

Rudolf Steiner

Forord

Gjennom Årsplanen ønsker vi å gi et innblikk, og kanskje inspirasjon til videre lesning, i Stjerneøyas barnehageverden. Som dere vil se av planen så er Stjerneøyas hverdag bygget opp omkring en dagsrytme, ukerytme og årsrytme. En som rytme som gjentar seg dag etter dag, uke etter uke, år etter år. Årstidene og årstidsfestene setter sitt førende preg på hva vi holder på med til enhver tid.

I 2019 ble det laget en mer utførlig utgave av Årsplanen, ført i pennen av daværende styrer, Gunnhild Løvold. Denne planen her viser blant annet til hvordan vi forholder oss til Offentlig Rammeplan for barnehager og Lokal Rammeplan for Steinerbarnehager. Og den går mer inn på de pedagogiske prinsipper som er førende i vårt arbeid. Hver årsplan er oppdatert med navn på personale mm. for gjeldende barnehageår, men dere vil ikke se en splitter ny årsplan hvert år. Dere vil likevel erfare at innholdet i barnehagedagene endrer seg. Det enkelte barn, barnegruppen som helhet, foreldregruppen og vi som møter dem som fagpersoner setter sitt preg på innholdet.

Årstidsfestene våre er gode eksempler på dette. De er gjenkjennelige hvert år, men for barna er hver fest som ny. Og slik skal det være.

Med dette vil vi ønske deg god lesing, og invitere til en kontinuerlig dialog framover. Vi er glade for alle innspill fra foreldre og foresatte, og sammen kan vi skape gode dager for barna.

På vegne av kollegiet

Beste hilsen Maria

Innhold

Forord	3
Stjerneøye	6
Bakgrunn	6
Praktisk informasjon:	6
Åpningstider:.....	6
Parkering:.....	7
eBarnehage:.....	7
Måltid:.....	7
Påkledning, klær og utstyr:.....	7
Sykdom og smitte:	8
Levering og henting:	8
Dugnader:	9
Gjenbruk:	9
Forsikring:	10
Opptak:	10
Betaling:.....	10
Dokumentasjon:.....	10
Samarbeid hjem – barnehage:.....	11
Samarbeidsutvalget:	11
Julemarked i samarbeid med Steinerskolen.....	12
Dugnader	12
<i>Andre treffpunkt gjennom året.....</i>	12
Foreldremøter:.....	12
<i>Foreldresamtaler:</i>	12
Steinerbarnehagenes pedagogiske bakgrunn.....	14
Tre sentrale grunnprinsipper i steinerpedagogikken.	16
<i>Grunnprinsippet om at forbilde og etterligning er utgangspunktet for voksenrollen.....</i>	16
<i>Grunnprinsippet om at sansepleie er grunnlaget for barnets helhetlige utvikling.</i>	16
<i>Grunnprinsippet om rytmen som grunnlaget for trygghet, forutsigbarhet og improvisasjon.....</i>	18
Årstidsbordet og årstidsfestene	20
Høsttakkefesten	22
Mikaelsfesten.....	23
Lanternefesten.....	24
Adventstiden	24
Adventsspiralen.....	25
St. Lucia.....	25
Nissefest.....	25
Julefesten	26
Fastelavn og karneval.....	26
Påskefesten.....	26
Pinsefest.....	27
Sommerfest.....	27
Kunstneriske aktiviteter	29

Ringen	29
Sang og musikk	30
Eventyrstund.....	30
Modellering.....	31
Maling	31
Tegning.....	31
Eurytmi.....	32
Stjerneøyas kompetanseområder i forhold til offentlig Rammeplan og Steinerbarnehagens	
Lokale Rammeplan.	33
Kommunikasjon, språk og tekst.....	34
Kropp, bevegelse mat og helse.....	34
Søvn.....	36
Kunst, kultur og kreativitet.	36
Natur, miljø og teknologi.	36
Antall, rom og form.....	37
Etikk, religion og filosofi.....	38
Nærmiljø og samfunn.	39
Leik.....	40
Sosial kompetanse og forebygging av mobbing og krenkelser	41
Barns medvirkning i barnehagen	43
Fødselsdagsfeiring.	45
<i>Fødselsdagseventyret</i>	45
Avdeling Rosenrød.....	47
Tilvenning for nye barn som skal begynne på Rosenrød.....	48
Dagsrytme Rosenrød	49
Avdeling Snehvit.....	49
Turdag.	49
Dagsrytme Snehvit.....	50
Kunstneriske aktiviteter.....	50
Bemanning og personale:.....	51
Arbeidsmetoder	52
VEDTEKTER FOR RUDOLF STEINERBARNEHAGEN STJERNEØYE	55

Stjerneøye

Bakgrunn

Litt tilbake i tid, seint på 80-tallet, startet ei idealistisk foreldregruppe arbeidet for at Ålesund skulle få et steinerpedagogisk tilbud. I 1993 kom de i mål. «Stiftelsen Rudolf Steinerbarnehagen Stjerneøye» ble dannet. Og Stjerneøye var en realitet!

Stjerneøye holdt først til på Fortunahuset i Larsgården. Etter noen år flyttet barnehagen til Kringsjø på Sørneset og var der fram til 2003. Nå flyttet Stjerneøye inn i en staslig sveitservilla i Larsgården. Flere av de som hadde vært med siden starten av, var nå med og pusset opp et tredje lokale til Stjerneøye! Bygningen ble grundig renoveret og påbygd og her er vi den dag i dag. I et sjarmerende, eldre hus som mest av alt minner om et hjem. Og fra trappa har vi umiddelbar tilgang til fine turområder og gangavstand både til NTNU og Det Maritime kompetansesenteret.

Stjerneøye har i sine vedtekter at barnehagen skal drives etter Rudolf Steiners pedagogiske impulser, og selvsagt følge det til enhver tid gjeldende regel- og lovverk. Alle steinerbarnehager er godkjent av Steinerbarnehageforbundet. Stjerneøye er en av 45 godkjente barnehager som tilbyr dette pedagogiske alternativet til omlag 2000 barn og deres foreldre.

Selv om pedagogikken kan ha ulike uttrykksmåter i disse barnehagene, har de en ting til felles; nærheten til naturen og årstidene. Natur- og miljøvern har en naturlig plass i vår hverdag. Maten vi serverer er vegetarisk med så langt som mulig økologiske råvarer. Vi dyrker poteter og grønnsaker, og har vår egen lille hønsegård. Leikene som barna bruker er for det meste av tre og naturlige materialer. Matavfall komposteres og barna får følge prosessen fra matrester til ny plantejord.

Vi har en viktig oppgave i å legge til rette for gode utviklings- og aktivitetsmuligheter. Det forsøker vi å gjøre gjennom å verne den frie leiken og barns kreativitet. Og ved at hvert barn skal få oppleve å føle seg hjemme i barnehagen og ha meningsfylte dager sammen med andre barn og engasjerte voksne.

Praktisk informasjon:

Åpningstider:

Mandag til fredag fra 07:15 til 16:45. Barnehagen er stengt romjul og påske, samt fire uker i juli måned. I tillegg har barnehagen 5 planleggingsdager hvert år. To av dagene er lagt til første dag etter sommer- og juleferie. De resterende tre går til ulike typer kursing. Disse dagene er barnehagen stengt.

Parkering:

Barnehagen har muntlig avtale med Rollonklubben om parkering utenfor Rollon-huset ved levering og henting morgen og ettermiddag. Ved andre arrangement som foreldresamtaler eller annet må parkeringen vi deler med Barnas Hage benyttes.

eBarnehage:

Dette er kommunikasjonskanalen mellom hjem og barnehage. Den sikrer trygg bilde- og dokumentdeling, og det sikrer at vi er innenfor EU's personsvernforordning. På eBarnehage finner dere oppdaterte planer, informasjon, foreldrebreve og annet.

For veileder til eBarnehage:

<https://barn-nett.zendesk.com/hc/no/sections/360000281294-Til-foresatte>

Link til å laste eBarnehage ned på telefonen:

Apple: <https://barn-nett.zendesk.com/hc/no/articles/360011093113-Hvordan-kan-jeg-lage-en-snarvei-til-eBarnehage-iOS->

Android: <https://barn-nett.zendesk.com/hc/no/articles/360011093133-Hvordan-kan-jeg-lage-en-snarvei-til-eBarnehage-Android->

Måltid:

Alle som vil, kan spise medbrakt frokost mellom 07.15 og 09.00. For mange barn kan det være en rolig start på dagen å sitte ved frokostbordet og observere hva som skjer på avdelingen. Det kan derfor være å anbefale at barna har med en liten matbit selv om de har spist frokost hjemme. Barnehagen serverer gode lunsjmåltider daglig og et lettere ettermiddagsmåltid med frukt og brød eller yoghurt med mysli.

Påkledning, klær og utstyr:

Barna må ha praktiske klær som gir bevegelsesfrihet og tåler litt røff leik. Vi er ute i all slags vær slik at barna må ha klær for alle forhold.

Høst, vinter og vår anbefaler vi ulltøy inn mot kroppen. Det gir god varmeregulering og barnet blir ikke kald selv om de blir våte. Uteklær må være tilpasset vær og temperatur. Sørg for at barnet hele tiden har ekstra skift liggende i barnehagen. Våte klær tas hjem daglig. Dette er særlig viktig om vinteren slik at barna har tørre og gode dresser til neste dag.

Ekstra skift:

Hele året: Truser, strømper, genser, bukser/skjørt, t-skjorter, innesko/tøfler, regntøy og støvler, lue.

Vår/sommer: Solhatt/caps, tynne og lette klær, sandaler

Seinhøst/vinter: Ullklær, lue, hals, vintersko, vinterstøvler, votter

Alt tøy må merkes med navn, det gjelder også undertøy, strømper, sko, støvler og tøfler.

Se for deg følgende: 30 barn x 2 føtter x 2 strømpeskift en vintersdag blir en del strømper å holde styr på.. I tillegg kommer alle vottene, trusene, buksene osv osv.

Sykdom og smitte:

Som et smitteforebyggende tiltak ber vi alle vaske hendene når de kommer til barnehagen, og før de går hjem. Dette er anbefalt av Norsk folkehelseinstitutt. Innad i barnehagen kan det kanskje virke fånytt, men det kan hindre smitte mellom hjem og barnehage og omvendt.

Det kan være barn eller voksne knyttet til barnehagen som av ulike årsaker har nedsatt immunsystem. Vi ber om at det tas særlig hensyn til denne gruppen med tanke på smittsomme sykdommer.

Forkjølelse, halsbetennelse og ørebetennelse er nesten dobbelt så vanlige hos barnehagebarn sammenliknet med barn som ikke går i barnehage. Mage/tarm-infeksjoner er opp til tre ganger så vanlig hos barnehagebarn. I tillegg oppstår det stadig vekk utbrudd i barnehager av blant annet hodelus, brennkopper og ulike utslettsykdommer.

Spredning av smitte i barnehager skjer hovedsakelig gjennom direkte eller indirekte kontakt mellom barna. Ved smittsomme infeksjonssykdommer og omgangssyker ber vi foreldre holde barna hjemme for å unngå videre smitte. Som hovedregel bør barnet være friskt nok til å kunne delta i normale aktiviteter i barnehagen, og barnet skal være feberfri. Dersom barnet blir sykt i barnehagen kontakter vi dere. Det er derfor viktig at vi har oppdaterte telefonnummer hvor foreldrene treffes på dagtid.

Etter omgangssyken skal barnet være hjemme 48 timer etter symptomene opphører. Dette er svært viktig for å hindre smittespredning!

For pandemier, for tiden Covid 19, ber vi dere forholde dere til gjeldende prosedyrer gitt fra barnehagen, samt følge smittevernsveileder for barnehager som er tilgjengelige via Udir.

Levering og henting:

Når barnet kommer til, eller reiser fra barnehagen er det to overgangssituasjoner i løpet av dagen som kan være krevende, både for barn og foreldre. Ofte har man som småbarnsforelder et tidspress for å rekke både det ene og andre om morgenen. Det kan fort bli stress. Kom gjerne noen minutter før dere må reise av gårde på jobb og sitt med oss i barnehagen. Vi har alltid en kopp kaffe ekstra om morgenen! Det kan bli et pusterom både

for dere og barnet. Og kanskje lettere å gå på jobb med senkete skuldre når man ser barnet sitt i leik? Det kan være perioder vi ikke kan ha foreldre inn i barnehagen, som vi har sett i 2020. Her må dere gjøre avtaler med personalet for å finne løsninger hvis avskjeder er vanskelige.

Det iblant av ulike grunner være vanskelig å gå fra barnet i barnehagen. Vi som arbeider her forstår at det er vanskelig å gå fra barnet sitt når det gråter eller gir uttrykk for ikke å ville være i barnehagen. Da kan følgende råd være verd å prøve:

1. *Når dere føler dere usikre/utrygge, så spill på lag med barnehagen. Vi vet at dette er en prosess som kan være vanskelig for mange.*
2. *Alltid fortell barnet ditt når du/dere går fra barnehagen. En god avskjed er med på å skape ei god ramme rundt barnehagedagen.*
3. *Når dere har bestemt dere for å gå, så ikke drøy avskjeden. Det gjør det fort vanskeligere. Har du begynt å gå, ikke snu eller nøl.*
4. *Ikke kom med formaninger om å for eksempel "være snill" eller lignende.*
5. *Dersom du/dere er urolige etter å ha gått fra barnehagen, så ring og ta en sjekketelefon. Dersom barnet er urolig når dere går fra barnehagen kan vi ta en telefon til dere etter en stund for å fortelle hvordan det går.*

Noen ganger kan foreldre gå fra barnehagen med klump i magen, mens barnet som regel kommer i gang med en aktivitet like etter dere har gått ut døren. Det går fint å sende ei melding til avdelingen for å høre hvordan det går!

I hentesituasjonen er det viktig med dialog mellom personal og foresatt. Det gir oss anledning til å avrunde dagen, med å si «Takk for i dag!», og beskjeder kan formidles begge veier. Dere ønsker sikkert at barnet skal fortelle fra sin barnehagedag. Et tips er da å fortelle om din egen dag. Det inspirerer ofte barnet til å fortelle om sine opplevelser.

Alle må sjekke daglig om barnet har nok skift og bleier i barnehagen, samt å ta med hjem våte og skitne klær.

Gi beskjed dersom barnet ditt ikke kommer i barnehagen. Registrer gjerne i ebarnehage.

Dugnader:

Høst og vår er dugnadstid. To ettermiddager om høsten og to om våren. Det er viktig at alle stiller på minst en dugnad. Her jobber vi sammen til barnas beste!

Gjenbruk:

Stjerneøye har tidvis sin egen gjenbrukskrok som vi oppfordrer alle til å ta aktivt i bruk! Her kan alle finne "nye" klær til barna sine og legge igjen noe til andre. Det er fint og lærerikt for barna og se at ting kan brukes igjen, og at andre kan få glede av noe de har eid! Dette gir vi mer informasjon om til foreldregruppen når det er aktuelt.

Forsikring:

Både barn og voksne er ulykkesforsikret i barnehagen. Utover dette har barnehagen de forsikringer som er pålagt enhver barnehage.

Opptak:

Barnehagen har felles søknadsfrist og opptak av nye barn 1. mars hvert år med alle barnehager i Ålesund kommune. Utenom fellesopptaket, kan man henvende seg direkte til barnehagen. Foreldre som ønsker et steinerpedagogisk tilbud til sine barn og søsken har første prioritet ved opptak.

Betaling:

Vi følger statlige satser (makspris) for barnehagebetaling og i tillegg kommer kostpengene på kr 425 (pr 01.01.21) Fakturaer sendes ut fra Azets Regnskapsbyrå til forfall den 15. hver måned.

Merk at det er anledning til å søke kommunen om redusert barnehagebetaling. Dette er inntektsregulert og søknadsskjema blir å finne på kommunenes hjemmeside. Dette er det foreldre som selv har ansvar for å søke om, vedtaket blir sendt til barnehagen, og prisen deretter regulert.

Dokumentasjon:

Aktiviteter og årstidsfester blir fotografert og på slutten av året får hvert barn et lite fotoalbum hjem. Tegninger og male-arbeid blir samlet i ei mappe som deles ut på sommerfesten. Her vil dere få et innblikk i det barnet har gjort og vært med på i hverdag og fester gjennom året.

Samarbeid hjem – barnehage:

Foreldresamarbeidet skal skje både på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Beste strategien for et godt samarbeid er en løpende, god dialog mellom foreldre og ansatte.

For å ivareta et godt samarbeid holder vi foreldremøter og foreldresamtaler. Vi benytter sikker elektronisk kommunikasjon (e-barnehage) i tillegg til daglig dialog i forbindelse med bringe- og hentesituasjonen.

Personvernet er ivaretatt gjennom felles retningslinjer og taushetsplikt som er signert av alle ansatte.

Samarbeidsutvalget:

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg. Samarbeidsutvalget er et lovfestet organ som består av et likt antall representanter fra foreldregruppa og kollegiet. På første felles foreldremøte som avholdes ved barnehageårets oppstart velges nye representanter til Samarbeidsutvalget. Vi tenker det er viktig med kontinuitet og overlapping av pågående prosjekter og ideer.

Samarbeidet mellom hjem og barnehage skal alltid ha barnets beste som mål. Et nært og godt samarbeid er viktig og kan ikke sies for ofte! Vi, foreldrene og barnehagefolket, har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Vi oppfordrer til en holdning om at alle barn er våre barn, og vi skal bry oss!

Samarbeidsutvalget jobber med saker som berører den daglige virksomheten i barnehagen. Barnehageeieren, stiftelsesstyret, skal sørge for at saker av viktighet forelegges samarbeidsutvalget.

For å oppnå et godt og nært samarbeid skal Samarbeidsutvalget:

- Bidra til å ivareta barnas og foreldrenes interesser når det gjelder å sikre barna gode utviklings- og aktivitetsmuligheter.
- Planlegge og lede nødvendig dugnadsarbeid vår og høst.
- Planlegge og koordinere og arrangere/avholde arrangementer som kan være inntektsgivende og bidra til å fremme informasjon om barnehagens pedagogikk og driftsmåte. Julemarkedet er hovedarrangementet.
- Ta initiativ til den kulturelle siden av driften, som f.eks. foredrag.
- Disponere midler som kommer inn ved julemarkedet og evt. andre arrangementer til barnehagens beste.

Julemarked i samarbeid med Steinerskolen.

Julemarkedet sammen med Steinerskolen er en årlig tradisjon som er lagt til siste lørdag i november. Samarbeidsutvalget legger føringene, i fellesskap med Steinerskolen, for innholdet i barnehagens del.

Det har tradisjonelt vært salg av hjemmelaget julepynt og økologisk bakst. Utendørs kan vi for eksempel selge pinnebrød eller arrangere ulike aktiviteter som for eksempel sekkeløp og spikking. Inntektene fra julemarkedet går til innkjøp av leiker, bygging av nye leikeapparat osv. I forkant av julemarkedet blir det arrangert et juleverksted.

Julemarkedsdagene er sosiale dager i hyggelig fellesskap med andre foreldre. Og ikke minst er det en fin anledning til å kjøpe miljøvennlige og kortreiste julegaver.

Dugnader

Vi er avhengig av foreldreinnsatsen på dugnadene for å ha både hus og uteområde som er bra for barna å være i. Det er dugnader vår og høst, og alle forventes å bidra! I tillegg til at mye bra arbeid blir gjort så er det mye god læring for barna i å se at foreldrene sammen bidrar til å gjøre det fint i barnehagen. For foreldrene er det en anledning å bli bedre kjent med andre foreldre og barn. Dugnadsarbeid kan være hagearbeid, storrengjøring, maling og snekring for å nevne noe.

Andre treffpunkt gjennom året

Lanternefesten, Adventsspiralen og Julefesten er viktige fester for hele familien i førjulstiden.

Foreldremøter:

Foreldremøter avholdes normalt 2 ganger i året, men oftere ved behov. Foreldremøtene er et viktig bindeledd mellom barnehage og hjem, og foreldre imellom.

Temakvelder med eksterne foredragsholdere i løpet av året er viktig. Vi har tidligere hatt temakveld der tema har vært mobbing og psykisk helse. Samarbeidsutvalget vil spille en sentral rolle her i å utforme innholdet i temasamlinger. Det er viktig for samarbeidsutvalget at de får innspill fra foreldregruppen slik at de kan bringe det videre inn i kollegiet.

Det er mulig å arrangere sosiale kvelder i foreldrenes regi der man kan for eksempel drøfte aktuelle tema som grensesetting, søvn og kosthold. Det kan være fint å ha noen å diskutere aktuelle tema med, og ikke minst har det mange fordeler å bli kjent med andre barns foreldre.

Foreldresamtaler:

Vi innkaller nye foreldre til samtale en stund etter oppstart. Alle foreldre får tilbud om 2 samtaler i løpet av året. Barnehagen eller foreldrene kan ta initiativ til ekstra samtaler utover det. I foreldresamtalen vil vi gjerne høre, hvordan barnet har det hjemme og går inn på eventuelle spørsmål foreldrene har. Vi forteller hvordan vi opplever barnet deres i

barnehagen og prøver å tegne et så fyldig bilde av barnet, barnets trivsel og utvikling, som mulig.

Dersom dere har noe på hjertet oppfordrer vi dere til å ta det opp så snart som mulig. Det beste er å gjøre en avtale. Da får vi sette av tid til en prat og unngår å ta opp ting over hodet på barna. Ingen spørsmål for små og ingen for store.

Vi har et felles mål og det er barnets beste og godt samarbeid mellom barnehage og hjem er gull verdt!

Tema i foreldresamtalen kan være:

BARNETS RESSURSER <ul style="list-style-type: none"> . Hva kan barnet? . Hva liker barnet? . Hva er barnet flink til? 	TRIVSEL OG TRYGGHET <ul style="list-style-type: none"> . Hvordan trives barnet i barnehagen? . Hvordan trives barnet hjemme/generelt? 	SOSIALT SAMSPILL OG LEK <ul style="list-style-type: none"> . Hvem leker barnet med i barnehagen/ hjemme? . Hvordan leker barnet i barnehagen/hjemme? . Hvilken rolle tar barnet i lek?
HVERDAGSSITUASJONER <ul style="list-style-type: none"> . Måltider-hva barnet spiser/ liker . Soving hjemme/soving i barnehagen . Toalett . Av- og påkledning 	KONSENTRASJON <ul style="list-style-type: none"> . Evne til konsentrasjon i samlinger, aktiviteter, ved måltider, i garderobe osv. 	MOTORIKK <ul style="list-style-type: none"> . Grovmotorikk . Finmotorikk
SPRÅK/ TALLFORSTÅELSE <ul style="list-style-type: none"> . Er språket som forventet i forhold til alder og utvikling? . Hvordan er tall og mengdeforståelsen i forhold til alderen? 	SOSIAL KOMPETANSE <ul style="list-style-type: none"> . Selvhevdelse . Selvkontroll . Empati . Lek . Glede . Humor 	UTVIKLINGSOMRÅDE <ul style="list-style-type: none"> . Hvilke ressurser bør utvikles/vedlikeholdes? . Hva trenger barnet å utvikle seg på?
METODER/TILTAK/ ANSVAR <ul style="list-style-type: none"> . Hva trenger vi å følge opp etter samtalen? . Hvem skal følge opp hva? 	EVALUERING <ul style="list-style-type: none"> . Hvordan har det gått? . Hva har fungert? . Hva har ikke fungert? Hvorfor? 	ANNET

Steinerbarnehagens pedagogiske bakgrunn

Steinerbarnehagene er en antimaterialistisk impuls. I alt som gjøres kommer alltid barnet først, med sin livsgåte og sin undring. Å undre seg er å finne vesenet, finne meningen. At noe har mening vil si at det henger sammen med. I barnehagen må vi hele tiden holde undringen høyt oppe. Undringen må være levende når vi reflekterer over hva som er det vesentlige i arbeidet vårt med neste årstidsfest, eller neste uke, eller neste time.

En undring kan ikke besvares, den må vekkes. Ærbødighet er en form for undring. Den kan komme til uttrykk når vi legger armene i kryss over hjertet og synger før og etter måltidet. I barnets første 7 leveår lærer de takknemlighet gjennom å være undrende i møte med ærbødige voksne. Takknemlighet er viktig fordi det hjelper oss å ha fokus på det vi har, det gir oss en følelse av tilstedeværelse her og nå.

Steinerpedagogikken tar utgangspunkt i at barnet utvikler basiskompetanse gjennom sine 7 første leveår og at denne kompetansen er selve fundamentet for hvordan barn er i stand til å motta intellektuell læring senere. Det er med andre ord en pedagogikk som mener menneskets utvikling krever aldersspesifikk læring helt fra fødselen. Barnets alder er avgjørende for når og hvordan de pedagogiske motivene introduseres.

Et viktig kjennetegn er at man lar barn være barn. Lekende barn i et miljø der leken og fantasikreftene får stort spillerom. Og en bevissthet om at intellektuell læring må skje uten press og krav til prestasjoner. Barnet i førskolealderen lærer ved etterligning og ikke ved forstandsmessig forklaring. Den voksnes væremåte må være av en slik karakter at barnet lett kan etterligne den uten ytterligere forklaringer. Dette kan skje gjennom meningsfylte hverdagslige gjøremål som hagearbeid, tilberedning av måltider eller reparere ting som er gått i stykker.

Intensjonen i steinerpedagogikken er å ta vare på barnets innerste individualitet i tillit til at det finnes naturgitte lovmessigheter i barnets oppvekst. Barnet betraktes ut fra et helhetlig

perspektiv; som et fysisk, sjelelig og åndelig vesen. Det skal gis god til å iakttta barnets utvikling.

Oppdragelse til frihet.

Det store bildet er at pedagogikken skal tilstrebe å gi barnet det beste grunnlag for selv fritt å kunne orientere seg sosialt, etisk, politisk, religiøst og erkjennende senere i livet. Eller sagt med Steiners ord:

“Ta imot barnet i ærbødighet. Oppdra det i kjærlighet. La det gå i frihet.»

Forfatter, filosof og steinerskolelærer Godi Keller sier at en feil som ofte blir begått i dag er at vi blir for demokratiske i møte med barna. Vi spør barna for mye: “Hva vil du? Skal vi gå hjem? Skal vi...?, vil du.....?” Da er det bedre å si: “Nå skal vi.....”.

Barna blir slitne av å skulle bestemme hva som skal skje. Det er de ikke modne for før i ni-årsalderen.

I tanken om oppdragelse til frihet er idealet at barna skal kunne utvikle sine evner og talenter på en slik måte at de kan være aktive og ta ansvar for seg selv og omverden. Frihetsbegrepet er knyttet til utviklingen av tenkning, kunnskap og handlingskompetanse på en side og på den annen side fins sunnhet, gode vaner og en følelsesmessig modenhet på den andre.

Tre sentrale grunnprinsipper i steinerpedagogikken.

«Man oppdrar og veileder ikke kun gjennom det man gjør, men også gjennom det man selv føler og det man selv tenker». Rudold Steiner

Grunnprinsippet om at forbilde og etterligning er utgangspunktet for voksenrollen.

All oppdragelse er selvoppdragelse! Dette innebærer at den voksne må ta sin egen utvikling på alvor, især med tanke på seg selv som forbilde. Barn i barnehagealder lærer gjennom å være sammen med voksne de har trygge og gode relasjoner til. Gjennom voksne forbilder som de speiler seg i og intuitivt etterligner.

Vi setter derfor praktisk handling foran verbale forklaringer. Den frie etterligningen er en avgjørende forutsetning for utvikling av en fri og sosialt innstilt personlighet senere i livet. Barnehagedagen er fylt med praktisk arbeid sammen med barna. Vi lager mat, rydder, reparerer ødelagte ting, hagearbeid osv. Den voksnes språk må følges opp av logiske handlinger og en væremåte som samsvarer både med den kroppslige og følelsesmessige formidlingen.

I offentlig rammeplan står det at: "Personalet skal være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet."

I Stjerneøye skal alle medarbeidere arbeide med å skape en tilstedeværelse og en kjærlig relasjon, tuftet på positivt og personlig følelsesmessig engasjement, til hvert eneste barn. Den enkelte medarbeider skal være bevisst sin rolle og væremåte som grunnlag for barns etterligning. Relevansen av dette sees tydelig i forebygging av mobbing og krenkelser.

Grunnprinsippet om at sansepleie er grunnlaget for barnets helhetlige utvikling.

Rudolf Steiner utarbeidet en sanselære som tar for seg flere sanser enn de vanlige fem sansene. En sanselære som går utover det rent fysisk målbare. Steiner mente at barna behøver erfaringer med alle sanser for en sunn og god utvikling.

Sanseerfaringene lar barnet utforske verden, og bli bedre kjent med seg selv. Og det gir barnet erfaringer med sin egen kropp, hvor den slutter og hvor verden begynner.

Dette synet på sansene og pleien av disse påvirker alt vi gjør. Fra måten vi former de fysiske omgivelsene rundt barnet på, fargene i og utformingen av det enkelte rom. Og det påvirker hvordan vi planlegger dagsrytmen og formidler aktivitetene. Leikene av naturmaterialer hvor det er opp til barnets fantasi å bestemme endelig uttrykk eller funksjon.

Det primære er sanseintrykkene barna får i samspill med voksne og barn i helt ordinære hverdagssituasjoner; matlaging, garderobesituasjoner, samtaler gjennom dagen.

Sanseintrykk skjer kontinuerlig og sanseerfaringer tilegnes hele tiden. Nettopp derfor er en konstant bevissthet og tilværelse fra medarbeiderne så viktig! Bare da kan vi fange opp alle så «gullstundene» vi faktisk har gjennom dagene.

Sansepleie:

1. **Berøringssansen** gir barnet en opplevelse av egen kropp. Berøringssansen pleies gjennom menneskelig berøring, nyanserte opplevelser og bruk av naturmaterialer. Med nyanserte opplevelser menes bruken av leketøy i naturmaterialer: stein, tre, skjell, ull, kongler, skinn, metall, tøy m.fl. Dette er materialer med hver sine kvaliteter. God kroppskontakt og berøring skaper eksistensiell tillit.
2. **Livssansen** pleies gjennom riktig ernæring, rytmisk hverdag, gode og levende inntrykk fra omgivelsene og beskyttelse mot belastende inntrykk. Livssansen kommer til uttrykk når vi kjenner på at noe ikke er riktig, at vi har vondt, er sultne og tørste.
3. **Egenbevegelsessansen** pleies gjennom bevegelsesfrihet og trygge og utfordrende omgivelser. God pleie av denne sansen kan gi barnet opplevelse av selvbeherskelse, mestring og frihet.
4. **Likevektsansen** pleies når barnet krabber og reiser seg for å gå. Den er lokalisert i øregangen og hjelper oss å holde balansen. Barnet trenger utfordringer i trygge omgivelser, som balanseleik og bultring i ulendt terreng.
5. **Luktesansen** er den første av fire følelsessanser. Den pleies gjennom rene og milde dufter, gjennom lukten fra matlaging og gjennom frisk luft.
6. **Smakssansen** forteller oss om en opplevelse er søt, sur, salt eller bitter. Smakssansen pleies ved bruk av hjemmelaget og variert kosthold. Eller når vi høster bær av egne trær, tar opp poteter fra potetåkeren eller henter ferske egg i hønsehuset.
7. **Synssansen** pleies gjennom en bevisst bruk av farger på rom og interiør og belysning. Gjennom en bevissthet rundt naturens rytmer, lys/mørke, dag/natt. Og gjennom bevisst bruk av materialkvalitet i leketøyet og utformingen av disse.
8. **Varmesansen** pleies gjennom bevissthet rundt bekledning og det enkelte barns behov, bevissthet om romtemperatur og medmenneskelighet og omtanke. Barns bekledning er viktig for barnets varmesans er ikke helt ferdig utviklet og derfor er ikke alltid barnet selv i stand til kjenne om det er for varmt eller for kaldt.

9. **Hørselssansen** pleies både gjennom sang og bruk av musikkinstrumenter, men også gjennomstillhet og ro. Det er viktig å skape situasjoner gjennom dagen som vekker oppmerksomhet og evne til å lytte.
10. **Språksansen** formidler en opplevelse av det innholdsmessige i ordlyden og språket. Barnet etterligner direkte språk som det blir omgitt av. Denne sansen pleies gjennom at vi benytter et rikt, tydelig og nyansert språk, at vi lar barnet oppleve et mangfold av sanger, ringleker, rim og regler i barnehagen og at vi praktiserer samsvar mellom språk og bevegelse.
11. **Tankesansen** stimuleres gjennom relasjoner til andre mennesker og gjennom å gi barna rikelig tilgang til å utvikle egne bilder og forestillinger. Den daglige eventyrstunden er god pleie av tankesansen.
12. **Jeg-sansen** pleies gjennom interesse, tillit og kjærlighet. I barnets første leveår er godhet viktig og dette må gjenspeiles i den voksnes væremåte.

Grunnprinsippet om rytmen som grunnlaget for trygghet, forutsigbarhet og improvisasjon. Alt liv er, og har alltid vært preget av rytme. Dyr, planter og mennesker har sine biologiske rytmer som er tilpasset omgivelsene. Rytmask strukturerte prosesser er regelmessig gjentakende prosesser som ligner på hverandre. Samfunnet er organisert etter rytmiske strukturer som arbeid og fritid, høytid og hverdag. De mest grunnleggende av alle rytmer er hjertets puls og vår åndedrett. Andre dyptgripende rytmiske mønstre i våre liv er måltidene og vekselvirkningen mellom søvn og våken tilstand.

Naturen har sine rytmer med dag og natt, sommer og vinter, høyvann og lavvann. I tidligere tider var menneskets ritualer nært knyttet opp til naturens rytmer og ble slik sett en bærende kraft i menneskenes liv fordi det dannet rammer rundt livet og ble trygge orienteringspunkter i livet.

Rytmens vesen er den jevne vekslingen mellom to ytterpunkter som aktivitet og passivitet, anspennelse og avslapping og å motta inntrykk og få bearbeide dem. En god rytme lar oss utnytte potensialet i begge retninger, både når vi puster inn, og når vi puster ut. Steiner sa at en av våre viktigste oppgaver var å lære barnet å puste! Utfordringen han ga til oss voksne, var å hvile i arbeidet. Puste inn og puste ut.

Barnehagens hverdag er bygget opp omkring en dagsrytme, ukerytme og års rytme. Barn trenger klare rammer rundt seg for å være trygg i omgivelsene sine. Det å ha en fast rytme skaper forutsigbarhet, - og forutsigbarhet gir trygghet og oppmerksomhet blir frigjort.

Små barn har enda ikke utviklet abstrakt forståelse for tid og gjenkjennelige rytmer er derfor viktig for å oppleve trygghet og struktur. Rytme og gjentakelse er pedagogiske virkemidler for å skape forutsigbarhet og ro, og det danne grunnlag for å skape gode vaner. En gjenkjennelig rytme skaper rammer for improvisasjon og kreativitet fordi det gir mulighet til å bryte med faste mønstre og forventninger. Når barnet vet hva som skal skje. Så kan barnet slappe av og bruke kreftene sine på å leke, vokse og utvikle seg, i motsetning til å bruke mye energi på å gjennomskue hva som skjer til enhver tid.

Dette er bakgrunnen for at vi har derfor lik rytme, hver dag, hver uke og hvert år. Aktiviteter skjer i bestemte rekkefølger gjennom dagen, og uka. Hele tiden er det neste årstidsfest som preger innholdet i aktivitetene vi holder på med.

Balansen mellom hvile og aktivitet i dagsrytmen, er bærende gjennom dagen. I den rytmen blir det lagt vekt på en balanse mellom den frie leken og dagens aktivitet. Barnet lever rytmisk gjennom hvile og aktivitet, søvn og våken tilstand. Følelsesmessig er det naturlig for barnet å leve rytmisk, gjennom det å søke ut mot verden - for siden å trekke seg tilbake og fordøye opplevelser og inntrykk. Vår oppgave er å bringe en god hverdagsrytme inn i barnets liv, slik at de kan få lære seg å puste.

Dette leder oss inn på det neste kapitlet om årstidsbordet og festene. Årstidsbordet er et tablå som hele tiden er i endring og følger naturen og årstidens gang.

Årstidsbordet og årstidsfestene

Mange av årstidsfestene vi feirer har sine røtter i gamle tradisjoner. Slik at det vi forsøker å levendegjøre for barn i dag, var tidligere høydepunkter i dagliglivet. Tradisjoner binder oss sammen. Årstidsfestene er en viktig tradisjon som bidrar til felleskap og samhørighet mellom voksne og barn. Vi som arbeider i barnehagen må stige inn i festens univers med både glede og alvor, for slik å levendegjøre festen for barnet.

Festene er like og ulike hvert år. Like fordi festene har sin særegne bakgrunn og innhold. Ulike fordi det er barna som er i barnehagen til enhver tid som setter sitt preg på den. Etter hvert som barna blir eldre, både gjenkjenner de den enkelte årstidsfest, og oppdager nye ting ved den. Årstidsfesten er slik sett med på å skape en undring hos barna, som igjen kan føre til ny refleksjon. En hermeneutisk prosess. Slik får årets rytme gjenklang i menneskets indre.

Årstidsbordet er plassert slik at de er godt synlig for barna. Dersom dere følger med på bordet vil dere se at det endrer seg gjennom året, i takt med endringene ute i naturen.

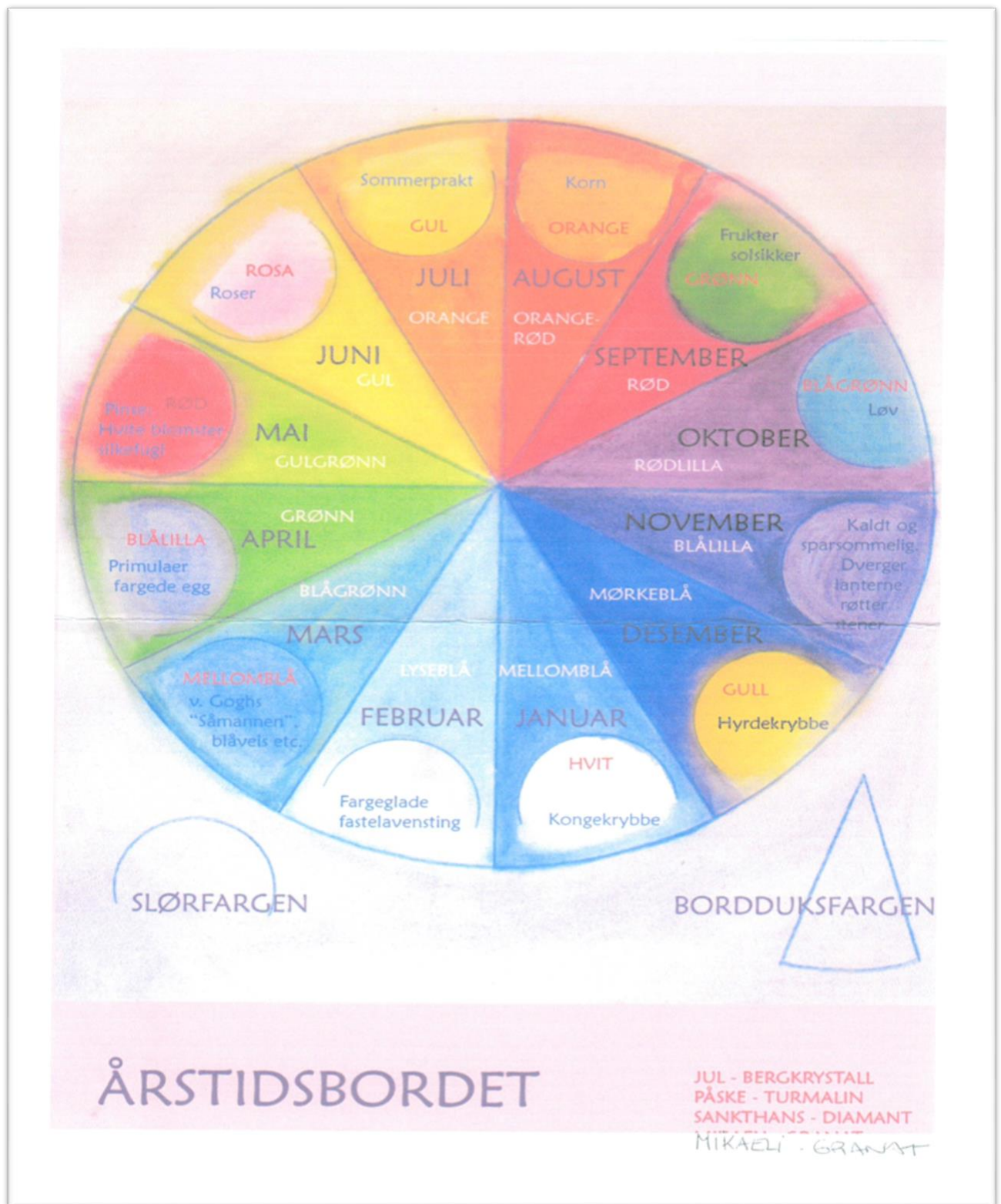
Årstidsbordet gjenspeiler årstiden og naturen. Utformingen av årstidsbordet varierer fra avdeling til avdeling, men der er fellestrekk. Man vil som regel finne en blomsterbukett, et kunstkort, en krystall og et lys på bordet. En duk og/eller et silkeslør i en farge som passer til årstiden.

Et estetisk fint årstidsbord fanger oppmerksomheten i rommet og kan gi rom for refleksjon. Mens de minste barna er mest nysgjerrige på hva som er på bordet, ønsker ofte de litt større barn å bidra til utformingen og har med kongler, blad eller ting de finner ute.

Årstidsbordet sin funksjon er å forsterke årets gang og den spesifikke årstiden vi er inne i.

Fargesirkelen som brukes gjennom årets løp.

Årstidsfestene kan beskrives som ryggraden i årsplanen. Sanger, rim og regler, eventyr, kunstneriske aktiviteter som benyttes gjennom året er alltid knyttet til den kommende årstidsfesten. Det legger grunnlaget for en følelse av fellesskap i avdelingene, og gjør at barna kan forbinde seg med festens innhold. Festene følger årets gang. På høsten har vi Lanternefest og St. Lucia-feiring hvor vi tenner lys i mørket. På sommeren har vi Pinse-fest og Sommerfest der vi lager fugler som flyr av gårde.

Barna er med på årstidsfestene så snart de er store nok og har glede av det som skjer. De aller yngste barn i barnehagen skjermes for altfor sterke sanseinntrykk, og deltar på festene og forberedelsene i det omfang de er klar til. For barna på Rosenrød handler festene derfor mest om de voksnes holdninger og bevissthet i forhold til festene. De som arbeider med de minste må derfor være bærer av festens kvalitet, ved å skape stemning og sette festens preg på rommet. Det kan være på årstidsbordet, måltidene eller at de større barna kan være stemningsbærere. Snehvit-barna synes det er kjekt å gå med tente Lucia-lys og dele ut lussekatter til de små på Rosenrød.

Gjennom årstidsfestene ønsker vi at barna skal få oppleve trygghet, glede og mestring. At de skal få bli kjent med våre lokale og andres tradisjoner. Og ikke minst, at barna skal få utvikle sin takknemlighet, hengivenhet, undring, ærefrykt, omsorg, mot og medfølelse.

I det følgende går vi litt nærmere inn på den enkelte årstidsfest.

Høsttakkefesten

Når høsten kommer er naturen i endring. Trærne blir fylte med nydelige gule og røde farger og luften blir gradvis klarer og kaldere. Høsten skaper en stemning av undring og takknemlighet når vi ser naturen by på all sin rikdom med frukt, bær, grønnsaker og korn er det tid for høstfest.

Vi ønsker at denne takknemlighetsstemningen skal videreføres hos barna og skape rom for undring og glede. Om høsten lager vi syltetøy og saft av bær vi har plukket fra vår egen hage.

Eplekaken smaker litt annerledes når vi vet hvilket tre eplene i eplekakene kommer fra. Og vi lager suppe av grønnsaker som barna selv har vært med og plantet. Gjennom hele høsten lager vi mat av naturens råvarer.

I tiden før høstfesten maler barna korn til mel. Deretter syr alle små tøyposer til å ha melet sitt i. Røde rognebær blir til fine lenker og vi kjerner vårt eget smør.

Rognebærlinkene pynter fint opp til selve høstfesten. Da dekker vi et langbord som har plass til alle barn og voksne i barnehagen. Og på bordet står vårt hjemmelagede smør som alle har vært med å lage til. Når vi kjerner smøret, fyller vi fløte på små glass med lokk. Så mens vi synger er alle med og rister, og rister og rister, helt til vi ser at fløten forvandles til smør. Det er like spennende hvert år!

Noen dager før høstfesten har alle barna har med seg en grønnsak hver, og med dem lager vi ei deilig grønnsakssuppe. Nok til at foreldrene kan få seg en smak senere på dagen.

Høstfesten har sitt eget eventyr og tabløet er figurer skjært ut av grønnsaker.

"Melke ku – du og du, la nå melken strømme. Når den står snart vi får - tykk og deilig rømme".

Mikaelsfesten

Fra gammelt av ble denne festen feiret som et symbol på kampen mellom det gode og det onde. På festen forteller vi om ridder Georg som kjempet mot dragen og befridde prinsessen. Ridder Georg turte å slåss mot dragen selv om han var redd, og det er det festen handler om; å være modige og stå opp for hverandre.

I tiden før festen synger vi Mikaelisanger;

"Vi er St. Mikael's tapre menn – dragen dreper vi med sverd!" og

"Når de gyldne blader faller ned, ned på jord, når med bjelleklang nu drager ned fra fjellet kalv og ku, da vil st. Mikael tenne lyset i vår sjel."

På Snehvit lager alle barna stjerner som de skal ha på sitt eget stjernebånd. Det trenger de når de under festen blir slått til Mikael's-ridder og får hver sin himmelblå kappe.

Til festdagen pynter vi barnehagen med stjerner og nede bygger vi et berg med blå tepper, steiner og krystaller. Under berget ligger det mange fine epler som er delt slik at kjernehuset med sin stjerne, viser, og opp eplene – der ligger dragen. Det er veldig spennende, men når vi står der, i ring rundt dragen, side ved side, da vinner vi. Hvert eneste år seirer vi over dragen. For det er nemlig slik at, når man står sammen og hjelper hverandre, da seirer vi!

Kampen mellom det gode og onde er dramatisk. Suppen vi spiser til festen er derfor laget av Drageblod! Ekte, gode, økologiske og sunne rødbeter. Og selvsagt har alle på forhånd bakket et sverdbrød. Etter hvert som barna blir hentet etter festen er det mulig for foreldrene å få en smak av «drageblodsuppen». Hvis dere tør?

Lanternefesten.

Vi går inn i mørketiden. Vi tenner lys i lanternene våre og lyser dermed opp i mørket.

Lanternefesten handler om nestekjærlighet, og om å dele av vår overflod med dem som ikke har vært like heldige som oss. Lanternefesten faller sammen med Mortens mess, eller St. Martins dag er 11. November. Martin var en tapper kriger i keiser Konstantins tjeneste i det fjerde århundre. I barnehagen forteller vi om da Martin i møte med en forfrossen tigger, delte sin røde kappe med han for at han ikke skulle fryse i hjel.

Den kunstneriske aktiviteten fram til festen er å lage lanterner. Lanternene kan lages på flere måter. Noen ganger har vi dekorert syltetøyglass, andre ganger har vi laget de av papir. Det varierer fra år til år, og sammensetningen på barnegruppen.

Alle barna er med og baker sol-, måne- og stjerne-kaker. De skal vi dele med alle som kommer på lanternefesten.

Dette er en fest for hele familien. Vi viser Lanternespillet, med barnehagens voksne i rollene, deretter går vi ut i mørket med lyktene våre. Foreldre som tidligere har hatt barn i Stjerneøye

kan ofte fortelle om gode minner fra lanternefestene. Når været tillater det tenner vi bål og holder hele festen ute.

“Her går jeg med min lanterne og min lanterne med meg. Der oppe lyser en stjerne, her nede lyser jeg. Lys opp min vei, lys opp min vei – bimmelibammelibom!”

“Morten, Morten, Morten var så from en mann – lys på himmelen tente han – og der oppe se man kan – hva som skjer i by og land”.

Adventstiden

Vi ønsker å fylle adventstiden i barnehagen med forventning og glede og fredelige dager. Adventslysa tennes hver dag, og vi trekker adventskalender. Alle får hvert sitt store, fint pyntede pepperkakeherte.

Barna lager litt julepynt og vi baker julekaker. Hver dag forteller vi om Maria og Josefs vandring til Betlehem. De eldste barna øver inn julespillet som de skal spille for foreldre på julefesten. Førskolebarna får tilbud om å være med på julevandring i Borgund kirke.

Adventsspiralen

Denne høytidelige festen markeres ofte i løpet av første uken i adventstiden. Advent betyr "komme", vi venter på at noe skal skje. I mørketiden lengter vi etter lyset, personifisert i Jesus-barnets fødsel i den mørkeste vintertid. Når vi markerer adventsfesten går vi fra mørke til lys, bokstavelig talt.

Forberedelsene til adventsspiralen er ganske rolige. Barna tar med seg mose og granbar fra turer i skogen. Alle barna er med og pusser røde epler med ull. Det gjør at eplene blir skinnende blanke til de settes inn i spiralen. Før festen lager vi til en spiral av granbar og mose, og røde skinnende epler. Innerst i spiralen brenner et enslig lys.

En etter en går barn og foreldre inn med sitt lys, tenner det fra lyset i midten og setter det igjen i spiralen på vei ut. Noen barn vil gå inn for å tenne sitt lys alene, mens andre ønsker å ha ei hånd å holde i.

Litt etter litt vil mørket vike fra alle tente lys. Det er en vakker og stemningsfull seremoni som kan skape rom for ro og refleksjon i en tid som ofte kan bli hektisk for oss alle.

Adventsspiralen gjøres helt på slutten av dagen. De minste barna får gå først slik at de kan få reise hjem etter en lang dag. Vår erfaring er at barna, spesielt de minste, blir slitne når vi har fester der også foreldrene er med. Det blir mange inntrykk å ta inn. Underveis synger vi kjente og kjære julesanger.

St. Lucia

Luciafesten markeres ved at Snehvit-gjengen går i Luciatog inn til Rosenrød med lys og lussekatter. Lussekattene har alle vært med på å lage i forkant. Snehvit-gjengen får høre sagnet om Lucia.

Nissefest

Nissefest er gøy! Med tullete nissesanger og nissegrøt til lunsj og alle som vil kan ha på seg nisselue. Høydepunktet er selvsagt når førskolebarna går ut i hagen med grøt til nissen. Imens

står alle vi andre med nesa trykt inn i vinduet og ser etter nissen. Og rett som det er kommer han. Da spiser han opp grøten i ei fart, men han husker alltid å legge igjen noe godt til barna.

Julefesten

Julefesten skal være en festlig avslutning før vi tar juleferie. Førskolebarna er klare til å vise fram Julespillet for alle som kommer til julefesten. Vi skal synge julesanger vi har øvd på og sammen skal vi kose oss med Stjerneøyas hjemmelagede julekaker.

Det er fint å komme sammen slik at vi får ønsker hverandre ei riktig god jul!

Fastelavn og karneval

Barna inviteres til fest i eventyrenes verden! Kostymene ligger klare på loftet og en etter en får barna kle seg ut i Stjerneøyas karnevalkostymer. Det er ikke alltid alle vil kle seg ut, og det er helt greit. Stjerneøye er pyntet og ser nesten ut som å være "et helt annet sted!" med litt ekstra godteri og morsomme leker. Lunsjbordet er fargerikt pyntet og vi spiser fastelavnsboller og saft.

Personalet har øvet og fremfører dukketeateret om "Mester Jakel og prinsen". Prinsen har blitt forhekset til en frosk. Nå sitter prinsen i brønnen og håper på hjelp.

"Fastelavn er mitt navn og boller vil jeg have. Hvis jeg ingen boller får så lager jeg ballade.

Boller oppe og boller nede og boller i min mage. Hvis jeg ingen boller får så lager jeg ballade"

Påskefesten

Etter en lang vinter feires det nye livet. Oppstandelsen, naturens oppvåkning og muligheten til forvandling. Det er nærliggende å sammenligne påskefesten med julefesten: Livets begynnelse på den ene siden og livets slutt og oppstandelse på den andre siden. Men en slik måte å formidle det på ville ikke være å begripe for små barn.

Påskens budskap må heller formidles gjennom naturen som naturens oppstandelsesfest. Påskeegget og påskeharen er tydelige symboler. Egget har begynnelsen til nytt liv inne i seg. Haren er fra gammelt av knyttet til fruktbarhet.

Før lunsj får alle barna med seg en gulrotbit til haren. Gulrotbitene blir lagt slik at vi er sikre på at haren skal finne de. Et delikat påskebord tar imot oss når det er på tide å spise, og helt til slutt viser de voksne frem Påskespillet om "Den travle påskeharen". Det leder oss ut på en påskeeggjakt. Og nå begynner det som alltid er så spennende! På med sko og jakke først, så løper alle ut der de la sin gulrotbit. Gleden har vært like stor hvert år; haren har spist gulrota han fikk, og han har lagt igjen et påskeegg! Eggene tar vi så med oss inn og morer oss lenge med å "klinke eggene".

I tiden fram mot påskefesten skal vi så karse og lage påskepynt. Egg skal males og alle skal lage sine fine påskeris.

"Kling, klang, klemme, er påskeharen hjemme, hvis han kommer hjem i dag

får vi nok et egg å jå, et påskeegg, et påskeegg, egg, egg, egg".

Pinsefest

Festene har ulike kvaliteter. Påsken handler om en ny begynnelse, Mikaeli om kampen mot mørket, ved juletid handler det om indre lys og St. Hans har sine gnistrende bål. Pinsefesten er ikke så håndgripelig. Nå handler det om at ånden springer ut.

Pinsefesten er en fest for brorskap mellom alle menneskene over hele jorden og samtidig en vårfest. Pinsen kalles også blomstenes og språkets fest og er forbundet med lys og luft. Luftens element blir feiret, og vi lager pinse-fugler med barna.

Vi pynter bordet med fine, lyse blomster og baker lette boller til lunsj.

I ringen synger vi fuglesanger og etter selve festen tar barna med seg fuglene ut i det fri og løper rundt i barnehagen.

Sommerfest

Med juni og snart sommerferie kommer også ei tid for oppbrudd. Dette er, i tillegg til å være en fest som markerer avslutningen på et årsløp i barnehagen hvor vi gleder oss over lyset og sommeren, også en høytidelig markering for dem som skal begynne på skolen. Dette er en fest som handler om fellesskap og avskjed.

Førskolebarna skal snart ha sin siste dag i barnehagen, og fokus er ofte på det som snart skal skje. Skolestart! De må øve på sine hovedroller i sommerspillet. Det skal vises på festen og handler om den vakre blomsten som hadde et så sterkt ønske om å fly.

Overgangen fra barnehage til skole markeres høytidelig med taler og gaver til barna med lykkeønskninger.

Alle som kommer har med litt mat og sammen dekker vi et bord med god mat og kaker. Så synger vi sammen i ring, før barna viser sommerspillet. Til slutt skal vi ønske hverandre en god sommer.

Jeg skuer ut i verden..

Kunstneriske aktiviteter

Pedagogisk arbeid er i seg selv en kunstnerisk virksomhet. Å arbeide kunstnerisk er å skape personlig varme, glede og begeistring i hverdagen.

Ringen

"Vi har en ring av gull.

En riktig stor med plass til alle hender.

Der ingen er først og ingen er sist.

Der ingen er størst og ingen er minst.

Vi holder fast så alle kjenner

At ringen er smidd av gode venner".

Hver formiddag samles vi til Ringen. Den innledes og avsluttes på samme måte hver dag. Innholdet er dynamisk sammensatt med alt fra det lille, rolige til det store og kraftfulle, både med hensyn til stemmebruk, bevegelse, tema og grad av voksenstyring.

Årstiden og årstidsfestforberedelsene legger føringene for innholdet. I ringen opplever barna et sosialt fellesskap og de opplever seg selv i forhold til andre. Ringen bygger på og understøtter barnas etterligningsevner. Samtidig er det en gylden anledning til å observere det enkelte barns utvikling. Når vi er i ringen ser vi alle, og alle blir sett. Det enkelte barn skal finne sin plass, samtidig som det skal gi nok plass til sidemannen.

Mange sider av barnet som pleies i ringen, og det gir rom for utvikling av både personlige og sosiale kompetanser. Barnas musikalitet og sangglede, evne til konsentrasjon og deltakelse i et fellesskap samtidig med stor aktivitet, og det å kunne mestre å være i sentrum, eller at andre er det.

Språket og ordforrådet utvikles gjennom sangene, men også gjennom fingerleiker, som alltid er en del av sangstunden. Sangene følger årets og naturens rytme, og en del sanger synger vi gjennom hele året.

«Vi har en ring – slik fin en ting – en slik en ring – går inn går inn – i hjerte og sinn.»

Sang og musikk

Musikk stimulerer barnet både sjelelig, åndelig og fysisk. Vi benytter den pentatone skalaen. Det vil si en skala bygget opp på fem toner i stedet for den tradisjonelle syv toners skalaen. Den pentatone skalaen er mer åpen og velegnet til improvisasjon og egen diktning.

Vi har en sang til de fleste aktivitetene vi gjør; rydding, baking, maling osv. Barna er glade i å synge og vi legger til rette for spontane sangstunder gjennom ukene.

Rydderegler: «Ting tingeling, hver tar en ting, rydde opp og legge ned, alle sammen skal være med» og «Nå rydder vi sammen, ja det gjør vi jammen. Rydde sammen, rydde sammen, legge alt på sin plass».

Bakeregler: «Bake bake kake, trille, trille bolle, ringle, ringle kringle og bomms inn i ovnen». Denne bakeregla sier vi på flere måter. Vi begynner med den store stemmen og store bevegelser, og helt ned til den lille flua som vi knapt nok kan høre eller se.

Malesang: «Regnbue, regnbue kom her ned, hjelp oss å male, farger lyse og klare, blått og gult og rødt og grønt, hele verden blir så skjønn».

Vi erfarer at å bruke sanger i overgangssituasjoner er veldig samlende og gjør det enklere for barna å skifte fokus.

Eventyrstund

“Det var en gang, for lenge, lenge siden.” Noen få ord som virkelig kan vekke undringen til live. Hva kommer nå? Går det bra i dag også? Dette blir spennende! Selv om det samme eventyret fortelles hver dag i en uke, og noen ganger i to uker, så blir det spennende og man oppdager og erfarer gjerne noe nytt hver dag!

Det er noe spesielt med å betrakte barna under eventyrstunden. Noen ligger på magen og hviler hodet i hendene, andre sitter tett i tett og lytter og følger med. Gjennom eventyret kan tilliten til det godes kraft vekkes til live. Barnet beveger seg like intenst i sin indre verden som det ellers rører seg og leker i sine fysiske omgivelser. Eventyret stimulerer barnas språk og fantasikrefter.

For de minste barna brukes gjerne korte eventyr, det kan være et remseeventyr der gjentagelsen er det bærende. Så etter hvert blir det folkeeventyr eller en årstidsfortelling. De eldste barna er klar for den indre billeddannelse, og de opptar ofte det litt dramatiske og vakre elementer fra eventyrene. Snehvit, Bukkene Bruse, Per, Pål og Espen Askeladden.. Det er de samme skikkelsene som lever i vår erindring som nå forbinder oss med dagens barn.

Eventyrstunden handler ikke bare om fortellingen, men også om at vi skaper et felles rom. Vi er alle sammen i eventyret, i spenningen. Det kan skape et varmt fellesskap. Når man

forteller eventyr uten manus får man bedre kontakt med barna og det gjør formidlingen mer levende. Dette kommer også til syne i leiken gjennom at barna lager eventyrstunder for hverandre.

«Snipp Snapp Snute - så var eventyret ute på ei lita silkepute».

Eventyrstund utendørs

Modellering

Modellering stimulerer både finmotorikken og forestillingsevnen. Samtidig som barnet oppdager at noe tar form i hendene deres, blir sansene aktivisert. Inne benytter vi bivoks, eller «plastelina» som vi selv har laget, og ute er det sand og jord som tas i bruk. Barns medvirkning og vilje kommer til uttrykk i modelleringen.

«Bivoksen blir varm og formelig i små barnehender»

Maling

I malingen blir barns estetiske sans aktivisert. Vi bruker våt maling på våte ark og barna maler med store pensler. Vi starter med primærfargene og etter hvert får barna blande fargene som de vil. Det kan sies at malingsaktiviteten kan sees på som et sjelelig uttrykk.

Tegning

Tegningen kan ses på som et uttrykk for de første indre forestillinger og en spire til tenkning hos barnet. Barnet uttrykker sitt indre liv gjennom tegningen.

Eurytmi

Eurytmi er en aktivitet der språk, bevegelse og fantasi er flettet sammen.

En dag i uka vil Eldri Krohn, som er utdannet eurytmist ha en eurytmistund med barna fra de er 3år. Eurytmi er et gresk ord og betyr "eu" -skjønn eller harmonisk og "rytmos" – bevegelse.

En eurytmistund inneholder små vers og fortellinger. Eurytmisten gjør forskjellige bevegelser som barna gjør etter. Hver bokstav har sin karakteristiske klang og kraft som gir spesielle bevegelser. Eurytmien er også knyttet til språk og hver tone og hvert intervall har sin egen bevegelse.

Stjerneøyas kompetanseområder i forhold til offentlig Rammeplan og Steinerbarnehagens Lokale Rammeplan.

I 2018 kom en ny offentlig rammeplan for barnehagene som alle barnehager er forpliktet til å følge. Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven. I § 2 hetes det at barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen etter lokale forhold. På den bakgrunn er det arbeidet fram en Lokal Rammeplan for alle Steinerbarnehager som beskriver det pedagogiske grunnsynet og arbeidsmåtene til barnehagene.

Den offentlige rammeplanen for barnehager i Norge pålegger barnehagene å arbeide med bestemte fagområder, hver med sine læringsfelt;

1. *Kommunikasjon, språk og tekst.*
2. *Kropp, bevegelse, mat og helse.*
3. *Kunst, kultur og kreativitet.*
4. *Natur, miljø og teknologi.*
5. *Antall, rom og form.*
6. *Etikk, religion og filosofi.*
7. *Nærmiljø og samfunn.*

I steinerbarnehagene ser man på fagområdene som helhetlige kompetanseområder som grenser inn til, og som overlapper hverandre. Til sammen utgjør de en sammenhengende helhet for barna. I vår praksis er vi mer opptatt av læring gjennom handling og undring enn av absolutte fakta svar. Prosessen er viktigere enn produktet. Gjennom å få være medskapende, og i utvikling, stimuleres det kreative potensialet og sluttresultatet kan bli noe helt annet enn planlagt. Dette er en uforutsigbar og verdifull prosess i en alder der undring og utforskning

bør stå i fokus. I en prosess vil barnas undring bli ivaretatt og de vil erfare hvordan ting og fenomener henger sammen. Som for eksempel når gul og blå maling flyter sammen og danner en helt ny farge. Barnehagens medarbeidere skal legge til rette for situasjoner der barnets kreativitet og nysgjerrighet skal bli stimulert.

Måten fagområdene blir tilpasset det enkelte barns og barnegruppens interesser og det lokale miljøet, skal avgjøres i den enkelte barnehage og nedfelles i barnehagens årsplan. Gjennom de neste punktene viser vi hvordan vi fyller de ulike fagområdene.

Kommunikasjon, språk og tekst.

Språklæring ivaretas metodisk ved at det legges stor vekt på fri lek, sanger og ringleker med bevegelser som stimulerer både grov- og finmotorikk. Gjentakelsen styrker språket og eventyr, sanger og ringleker gjentas over tid slik at barna får tid til å forbinde seg med både språket og bevegelsene. Den enkelte medarbeider skal være gode, språklige forbilder og rollemodeller. Da er det viktig å være bevisst eget språk og at det er tydelig og godt.

Årstiden og den kommende årstidsfesten setter føring for valg av sanger, rim og leiker i ringen. Tanker og språk er tett forbundet med hverandre og kun gjennom språket kan vi sette ord på det vi tenker, beskrive følelser og kommunisere med hverandre. Språket trenger tidlig aktiv og omsorgsfull pleie. Barnet må møtes av vennlige voksne, som bruker et klart og billedlig språk som er tilpasset barnets alder.

I vår daglige eventyrstund forteller vi folkeeventyr. Den som forteller lærer historien utenat og den illustreres ved hjelp av et tablå av figurer og landskap. Hvert eventyr blir fortalt ei uke og det gjør at barna får med seg de ulike nyansene. Vi ser ofte gjennom dagene at barna lager til eventyrstunder for hverandre. Da lager de sine egne tablåer og forteller historier de lager sammen eller dikter der og da.

Gjennom de ulike praktiske gjøremålene snakker vi med barna om hva vi gjør, og hvorfor vi gjør det. Måltidene er en god arena for språkstimulering. " Kan du sende meg smøret?". " Vær så god". "Vet du ka da?" sier en og andre kan kjenne på utfordringen ved å vente på sin tur til å fortelle. Praten kan gå løst og fast under måltidene om hva barna er opptatt av.

Spill som lotto, memory og lignende som er språkstimulerende. Barna har fri tilgang til bøker og mulighet for å trekke seg tilbake med dem eller at en voksen leser for dem.

Kropp, bevegelse mat og helse.

Vi søker å gi barna gode sanseinntrykk og varierte bevegelsesmuligheter. Dette kan skje gjennom skogsturer eller turer i nærmiljøet. Uteområdet i barnehagen er kupert og kan gi varierte utfordringer. Taket på " Lille-hytta" er populært å klatre på. Barna får lov til å være på taket når de klarer å klatre opp og ned på egen hånd.

Koordinasjon øves i ringen med sangleiker, fingerleiker eller bevegelsesleiker. Finmotorikken trenes både gjennom fingerleker i ringen og gjennom de ulike håndarbeidsaktivitetene vi gjør. Gjennom året kan det være å sy, toving, spikking, tegning og maling for å nevne noe. Arbeid med bivoks krever både styrke og finmotorikk for å lage små figurer.

Vi legger vekt på å gå barna et sunt, vegetarisk, kosthold basert på økologiske råvarer. Gjennom uka serverer vi grøt, suppe, varme retter som grønnsaksgratenger, lasagne, pastaretter osv. Alle har glede av den gode matlukten som hver formiddag sprer seg ut i hele huset. Det styrker appetitten, vekker sansene og øker matgleden. Å bli introdusert for mange forskjellige sanse- og smaksopplevelser i tidlig alder kan gi grobunn for et variert og sunt kosthold senere i livet. Etter hvert måltid serverer vi økologisk frukt, og eggene fra egen hønsegård er naturligvis fra frittgående høner med god plass til bevegelse.

«Vegetarisk lasagne av økologiske råvare»

Maten vi lager er knyttet til årstidene. Det viser seg gjennom hvilke frukter og grønnsaker som er tilgjengelig. Barna på Snehvit er ofte ivrige medhjelpere i å vaske og skrelle grønnsaker. De kan være med å dekke fine bord til måltidene. På avdeling Snehvit er det hver sin gang å hente mat og servere de andre som sitter ved samme bord.

På Rosenrød er det full applaus etter de har sunget for maten. Alle er sultne og gleder seg til måltidet.

Søvn

Når barnet sover bearbeides opplevelsene fra dagen, og kroppen regenereres. Søvn hjelper kroppen til å mobilisere immunforsvaret og skape rytme i døgnet. Når barn er i barnehagen trenger det mer søvn enn når det er hjemme. Er barnet uthvilt om dagen har det fått nok søvn, uansett hvor mange timer det har sovet. Barn som er uthvilte og får nok søvn blir også ofte mindre utsatt for sykdom fordi søvnen styrker immunforsvaret.

Faste, trygge og gjenkjennbare ritualer er viktige for at barnet skal falle til ro for å sove. Det kan være å ha faste sanger eller å la barnet ha med seg koseklut, smokk eller lignende hjemmefra. På Rosenrød er det fast rytme med stell og sove-tid etter hovedmåltidet.

Kunst, kultur og kreativitet.

Vi har et bevisst forhold til farger at omgivelsene rundt oss skal være harmoniske og vakre. Når ting går i stykker reparerer vi dem. Vi ønsker å ta vare på det vi har rundt oss på en måte som smitter over på barna. Det er mye undring i å finne ut hvordan man kan reparere en ødelagt leke. Og barn er ikke vonde å be om hjelp til å komme med gode ideer.

En voksen som er begeistret i sitt eget arbeid er forbilledlig og inspirerende både for voksne og barn rundt seg.

Barna får mye tid og rom til leiken. Det benyttes naturmateriell som ull, tre, tekstiler, røtter og lignende. Det samme materialet kan brukes på mange måter i ulike situasjoner.

Gjennom eventyrstundene og sangleikene vi gjør søker vi etter gode, kulturelle viser og eventyr. Folkeeventyrene er fylt med visdom som vi kan bruke i hverdagssituasjoner.

Hver uke har vi kunstneriske aktiviteter; maling, tegning, toving, arbeide med bivoks, konstruksjonsleik innendørs. Utendørs er sandkassene viktige i forming. Med sand og vann kan det lages alt fra kaker til store borger og fjell.

Gjennom årstidsfestene ivaretar vi en kulturell arv gjennom sang, teater, kunstneriske aktiviteter og fellesskap. Kunstneriske aktiviteter er alltid inspirert av kommende årstidsfest.

Natur, miljø og teknologi.

Naturen og årstidenes rytme spiller en meget vesentlig rolle for vår pedagogikk. Det er mange gode grunner til å tilbringe mye tid ute i naturen.

Barns fantasi og opplevelsesevne styrkes i naturen. Skogen og fjøresteinene gir utfordringer som øver barnets motoriske ferdigheter. Muskler, smidighet og balanser øves på et ujevnt underlag. Barn som er mye ute får styrket sitt immunforsvar og kan bli mer harmoniske og kreative.

Gjennom å tilbringe mye tid ute kan barna oppleve eierskap og kjærlighet til naturen. Det kan igjen gi økt miljøbevissthet og et ønske om å ta vare på omgivelsene rundt oss. Noe som er viktigere enn noen gang!

Årstidenes skiftninger gir mulighet til å iaktta og undre seg over det som skjer i naturen. Både ute i barnehagen og på skogsturene blir småkryp grundig studert. Vi har oppslagsbøker der vi leter etter bilder av småkrypene vi finner. En nærhet og nysgjerrighet til naturen kan styrke barns forståelse for og kjærlighet for naturen.

Alt matavfall blir kompostert. Det er fascinerende å se dampen som stiger opp fra komposten gjennom året og til slutt hvordan matrester blir til ny og god plantejord.

I drivhuset dyrker vi tomater, agurker og ulike urter. I potetåkeren ved siden av, er barna er med å så og høste. I tillegg har vi bærbusker. Barna er med i hønsegården, slipper ut hønene om morgenen og sanker egg som vi bruker i matlagingen. Før stengetid og hønene lukkes inn igjen passer vi på at hønene har godt med mat og drikke til neste dag.

Det er ikke tradisjon for bruk av digitale verktøy ut fra tanken om at reelle sanseerfaringer er helt sentrale for barns utvikling de første årene. I et miljø- og bærekraftperspektiv vil det være riktig også å vise måtehold i bruk av digitale verktøy og elektronikk dersom det fins gode alternative læringsmåter. I Lokal rammeplan for Steinerbarnehagene hetes det at digitale verktøy ikke skal ta over for de tradisjonelle, kunstneriske og håndverksbaserte øvelsene som grunnlag for sanseerfaringer og estetiske uttrykk. Vi bruker digitale kamera til å dokumentere arbeidet i barnehage.

Antall, rom og form.

Ved å leike med ulike materialer som for eksempel tre, røtter og steiner som har ulike form, størrelse og vekt tilegner barna seg matematisk kompetanse, så vel som kunnskap om form og rom. Vi bruker ofte sangleiker hvor telling og størrelser er involvert og i eventyrene er det også fokus på antall, og konkretiseringer av former og figurer. For eksempel " ... den minste bukkene Bruse" og " ... det største trollet med fem hoder ...".

Barna er med på daglige gjøremål som å dekke bordet. Hvor mange barn er her i dag, hvor mange fat og kniver trenger vi? Under ryddingen må ting sorteres og systematiseres. I det hele tatt er barnehagedagen fylt med ulike antall, former og rom.

Etikk, religion og filosofi.

I løpet av barndommen skal barna tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier. Vi voksne er hele tiden forbilder for barna gjennom måten vi er sammen på. Hvordan vi snakker til, og med hverandre. Gjennom at vi viser respekt og toleranse for at vi er alle unike individer. Barnehagen er en viktig arena for verdiformidling.

Vi skal formidle en respekt for naturen og miljøet vi lever i. Det kan vi gjøre gjennom bruk av økologisk dyrket mat og gjennom kildesortering og kompostering. Og gjennom å møte miljøet rundt oss med respekt i alt vi gjør.

Gjennom faste dagligdagse ritualer styrker og utvikler vi respekt og toleranse. Vi synger for eksempel før og etter maten:

*"Jorden har oss brødet givet, solen har oss skjenket livet,
kjære sol, kjære jord, takken i vårt hjerte bor.
Velsignet være maten".*

*"Takk for mat, tømt er vårt fat. Nå er vi så mett og vel tilfreds.
Og derfor sier vi takk for mat. Takk for mat".*

Gjennom dagen er det flere situasjoner hvor man må vente på tur, og der man får anledning til å hjelpe andre. For eksempel kan det være godt å hjelp fra sidemannen i garderoben med i vanskelig sko.

Nærmiljø og samfunn.

Gjennom våre ukentlige turer blir barna kjent med nærmiljøet. Barna er for eksempel med når vi går til nærbutikken med metall og batterier som skal sorteres. I Borgundgavlen med sine spennende hus og stier er det alltid kjekt å være.

Underveis på våre turer er det ofte mye spennende å se!

Blant de mest brukte og populære turmål for oss er Husafjellet og Borgundgavlen. En godt likt tur både for de minste og største er til ei gammel rot som blir til den flotteste motorsykkel!

I forbindelse med jul og påske har de største barna fått tilbud om å være med på jule- og påskevandring arrangert av lokale menigheter. Og selvsagt, Waldehuset, huset som ikke brant, er spennende å besøke!

En årlig sosial og kulturell happening er Julemarkedet på Steinerskolen. Barnehagen deltar med egne salgsboder. I forkant er det juleverksteder i barnehagen der foreldre og barn deltar. Der bakes, og syes og det forberedes til neste marked. Dette er kvelder som kan bygge broer over kulturelle forskjeller gjennom at vi samles til en felles aktivitet. Det er en fin anledning forskolen og barnehagen å samarbeide gjennom å ta vare på vår felles pedagogikk.

Leik

Birgitta Olofssen, som er lekeforsker, sa en gang at den som en gang har lært seg å leke, bærer evnen til å leke med seg hele livet. Leken tilhører mennesket gjennom hele livsløpet, men for barndommen framstår den som en helt livsnødvendig del. Hun forteller at hennes erfaring er at de som har fått leke, og som har fått lov til å utvikle leken sin, klarer livets påkjenninger bedre. De klarer bedre å gjennomgå det som har skjedd i fantasien, og å se for sitt indre syn hvordan livet skulle kunne vært.

Forestillinger vi har om saker og ting påvirker hvordan vi handler, og hvordan livet arter seg. Å leke at man er prinsesse eller en modig ridder er ikke bare en virkelighetsflukt. Det er en måte å bygge opp selvtilliten sin på. Man forventer helt enkelt å bli behandlet som en prinsesse og står der glad og rett i ryggen. Tenk på kontrasten om man ser på seg selv som en heller grå og unnselig andunge!

Leiken er ei gullgruve! Her kan barnet få oppleve medmennesket, ta initiativ, og kjenne på spenningen når leiken virkelig tar av. Ved å ta

et kort blikk utenfra og inn på småbarnsavdelingen kan det se ut som barn som barn bare kryper rundt, roper og banker i gulvet. Faktum er at det du egentlig ser farlige løver på jakt! De store barna har satt stoler etter hverandre på ei lang rekke. Det er en buss eller kanskje et fly. Stein og kvister blir til et hus. Barna går inn og ut av leiken: "Da var jeg en hest" eller "Så kom du tilbake".

Å jage hverandre på lek, skremme og true, og sloss på lek virker å være grunnleggende leiker. Selv voksne bruker det fortsatt når vi sier med liksom truende stemme "Jasså, så du sitter her og later deg.", eller når man skyggebokser med hverandre fordi det er gøy.

I denne gullgraven utvikles relasjoner og vennskap og sosial kompetanse bygges. Barna lærer seg å håndtere motstand og konflikter.

Det krever tilstedeværende voksne som finner balansen mellom å gripe inn eller holde seg i bakgrunnen. Barnehagens ansatte er tett på barna i lek, men det vi ser er at barna kan "glemme" at den voksne er til stede og det gir en gylden mulighet til å observere det sosiale samspillet mellom barna og språk i barnegruppa.

I et lekevennlig miljø der barnets lek blir satt pris på og stimulert, blir leken hele tiden mer kompleks og variert. Sunne fantasikrefter skapes gjennom den frie leiken som med sine

forvandlingsmuligheter kan forvandle ting til noe helt annet enn det det er. Leikene er derfor så uferdig utformet som mulig for å stimulere til denne utviklingen. Gode rammer i hverdagen gjør det mulig for barnet å kunne utvikle den dype, fantasifulle leiken.

” Lek skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes”
(Rammeplan, 2017)

Medarbeiderne i barnehagen skal tilegne seg kunnskap om ulike former for leik og betydningen den har for barns utvikling, og legge til rette for at barn får lange økter til leiken innenfor trygge rammer.

Fra høsten 2021 har vi leik som tema i vårt arbeid med kompetanseheving i kollegiet, som er i regi av Steinerbarnehageforbundet.

Sosial kompetanse og forebygging av mobbing og krenkelser

NULLTOLERANSE OG PLIKT TIL Å GRIPE INN (Lov om barnehager § 41)

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

AKTIVITETSPLIKT (Lov om barnehager § 42)

I Lov om barnehager §42 er den såkalte aktivitetsplikten regulert.

Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres.

I Ålesund kommune bruker barnehagene malen «Fra undring til tiltak» når vi utarbeider en slik skriftlig plan. Vi har også sjekklister utarbeidet av Ålesund Kommune som brukes internt i personalet for å ivareta nulltoleranse og aktivitetsplikt.

SKJERPET AKTIVITETSPLIKT (Lov om barnehager § 43)

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Lov om barnehager § 43 (tilføyd 19.06.2020 nr.91 ikr 01.01.2021)

I barnehagen skal det skapes et trygt miljø for alle barn! Det jobbes systematisk og aktivt for å utvikle sosial kompetanse og å forhindre utestengning eller mobbing.

Grunnlaget for sosial kompetanse er å hjelpe barna til å utvikle gode holdninger, tilegne seg ferdigheter og få kunnskap om seg selv og andre. Det betyr at vi skal lære barna gode mestringsstrategier, og støtte barna når relasjoner utfordres. Alle barn vil oppleve «vennskapsknuter» og barnehagen skal hjelpe barna med å regulere og korrigere adferd slik at utagerende atferd eller tilbaketrekning blir et mønster.

Voksenrollen som forbilde er helt sentral her. Medarbeiderne skal bidra til å skape et miljø

der barn, foreldre og ansatte møtes med varme, anerkjennelse og oppmuntring. I et slikt miljø vil enkeltmennesket oppleve seg selv som respektert og verdifullt.

I møte med barn skal medarbeiderne anerkjenne og støtte barnets eget initiativ ved aktivt å se, lytte og gi barnet ros og positive signaler.

Barnehagen skal jobbe målbevisst med sosial kompetanse som selvhevdelse, empati og rolletaking, prososial atferd, selvkontroll, lek, glede og humor. Vi må alltid være gode på å fram-snakke hverandre!

“Krenkelser, også kalt krenkende ord og handlinger, er et samlebegrep for negative ord eller handlinger som barn og unge opplever krenker for eksempel deres verdighet og integritet eller gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap” (Udir)

Mobbing er når et enkeltbarn systematisk over tid fornedres av et annet barn eller en barnegruppe og maktforholdet mellom partene er skjevt. Maktmidlene som brukes kan være f.eks. slag, spark, erting, utestenging eller ignorering. Alle som arbeider i barnehagen skal følge med på om barna har et trygt og godt barnehagemiljø.

Medarbeiderne må være oppmerksomme på barns lek og gå aktivt inn og korrigere når det oppstår uheldige maktmønstre. Tegn på mobbing og krenkelser kan være at barn gjentatte ganger blir utsatt for sårende kommentarer eller domineres av andre barn. Det kan være at barn blir holdt utenfor, eller barn som virker redd og usikre og helst vil være sammen med voksne i utetiden. Og det kan være at det skjer en endring i at barnet ikke lenger vil til barnehagen.

Med jevne mellomrom har vi «Viktige møter» på Snehvit. Da samles barna i små grupper og vi samtaler om hvordan vi vil ha det i barnehagen. Hva betyr det å passe på hverandre? Hva skjer med den som ikke får være med i leiken. Hvordan kan vi være slik mot hverandre at alle får det kjekt i barnehagen. Vi har erfart at barna er initiativrike og gode informanter i slike settinger.

Tett samarbeid mellom foreldre og barnehage er viktig. Dersom det likevel oppstår mobbing eller krenkelser skal tiltak rettes mot det enkelte barnet og barnets familie, hele barnegruppen og barnehagens ansatte, jf. Barnehageloven.

Barns medvirkning i barnehagen

Barns medvirkning handler om vårt syn på barn og det å ta individuelle hensyn. Barns synspunkter og interesser skal bli lyttet til og få konsekvenser for det pedagogiske arbeidet.

Vi har alle, barn som voksen, rett til å være bærende og skapende i egne liv. For oss er det viktig at barn anerkjennes som aktive, medvirkende deltakere når det gjelder å skape sin

egen identitet, sin selvstendighet og kompetanse.

Å medvirke i barnehagen er ikke det samme som å skulle velge, eller bestemme selv. Barna vil kontinuerlig påvirke livet i barnehagen i samspill med de voksne gjennom sin adferd, sine spontane valg og sitt uttrykk.

Å møte barnet som et selvstendig subjekt, innebærer å ta barnet på alvor, lytte, reflektere og være lydhør ovenfor barnas behov og ønsker. Det er å ta

barns rett til medvirkning på alvor. I praksis betyr det at vi som arbeider med barna, må ha evne til refleksjon over egne holdninger og inneha en bevissthet om hvordan våre holdninger vises gjennom våre handlinger.

Når barn får sette sine egne spor i omgivelsene, erfarer de at de er noen. De lærer at det nytter, at de kan gjøre noe med sin egen situasjon og sitt eget liv. De beveger seg fra å lete etter andres svar til å finne sine egne. Små barn trenger i høyeste grad å kjenne potensiale i egne krefter, egne lyster og eget mot. Barn har rett til å uttrykke seg og bli hørt. Her gjelder ingen nedre grense, men de skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. I møte de yngste barna betyr det at den voksne må ha kunnskap om barns utvikling og behov. De minste barna kommuniserer til oss gjennom kroppsspråket, mimikk, lyder og gråt. Det er gjennom en empatisk holdning og respekt for barnets behov, at vi kan gi barnet muligheter for medvirkning.

Større barn kan gi mer verbalt uttrykk for sine behov og ønsker. Det barna sier og uttrykker, skal vi vise interesse for og lytte til. Barna skal føle at de er del av et fellesskap og medarbeiderne skal aktivt jobbe for at alle barn skal føle seg velkommen og betydningsfulle og hjelpe de å finne sin plass i gruppa.

Det handler om at de ansatte ser hvilke aktiviteter som gir mening, og planlegger ut fra dette. Vi som arbeider med barna, skal alltid jobbe for å kunne vurdere barnas, og gruppas behov og forutsetninger under planlegging av ringen, eventyr og andre kunstneriske aktiviteter. Å ivareta barns rett til medvirkning er like mye en væremåte og holdning som det er å ha systemer for dette.

Årstidsfestene har en sentral plass i vår hverdag, både med sine åndelige og religiøse sider. Barnehagen skal være livssynsnøytral, men vårt menneskesyn som betrakter mennesket som

et åndsvesen, blir ivaretatt. Barna både oppmuntres til, og får rom til å undre seg over spørsmål av filosofisk eller religiøs karakter uten å få servert ferdige definerte svar.

Fødseldagsfeiring.

Bursdagsbarnet er midtpunktet hele dagen gjennom. Flagget heises naturligvis tidlig om morgenen. Feiringen starter allerede i ringen. Da synger vi bursdagssanger og barnet, ikledt bursdagskappen, får velge en venn å danse med når vi synger.

Til måltidet lager vi smoothie, eller vi steiker vafler til ettermiddagsmaten. Bursdagsbarnet har selvsagt det norske flagget på sin plass når vi spiser.

Den viktigste delen av feiringen skjer før fruktmåltidet. Bursdagsbarnet får på seg en blå kappe og krone. Så tenner vi like mange lys som barnet fyller år.

Fødseldagsfeiringen

«Det var en gang for omtrent xx år siden. Eller tre år og noen dager kanskje. Da var faktisk ikke XX her nede på jorden. Han gikk oppe i himmelen sammen med sin skytsengel. Og dere kan tro han hadde det fint! For skytsengelen passet jo så godt på ham, og sammen lekte de hele dagen.

Men en dag fikk XX øye på noen barn som lekte her nede på jorden, og han fikk lyst til å dra ned dit og leke sammen med dem. I samme øyeblikk fikk han øye på en mor og en far som bodde i et fint hus der nede. Moren og faren var travelt opptatt med å lage seng og kommode, lage klær og gjøre det fint. For de skulle nemlig ha et lite barn! XX kikket ned på dem, og tenkte; så fint de har det. Tenk å få være sammen med dem!

XX snudde seg og så på skytsengelen sin og spurte: "Skal jeg ikke få dra ned dit?" Skytsengelen nikket og svarte at Ivar skulle følge han. Og nå hadde de ei lang reise.

Forbi alle stjernene og de var det jammen mange av! De reiste forbi sola og forbi månen, helt til de kom til regnbuen. Regnbuen er nemlig himmelporten. Der stanset skytsengelen og sa til

XX: "Nå må du ta av deg himmelklærne dine her, så skal jeg passe på dem til du kommer tilbake".

I samme øyeblikket sovnet XX, og når han våknet var han under hjertet til sin mor. Lille XX lå og sov i magen til sin mor, helt til denne dagen for tre år siden. Da ble han født, og det var hans fødselsdag.

Moren og faren sto og kikket ned på den lille gutten og var så stolte og så glade. De var sikkert den gladeste mora og faren i hele verden! Sammen ble de enige om at den lille gutten skulle få navnet sitt; XX.»

Neste del av eventyret består av små fortellinger og hendelser fra barnets liv. For eksempel når det begynte å gå, og prate, når det begynte i barnehagen osv. Her er det fint med innspill fra hjemmene om det er noe spesielt som kan være med.

Etter eventyret synger vi:

*"Skytsengelen min pass godt på
meg dag og natt tidlig og sent
alltid skal du passe godt på meg
da blir jeg glad skytsengelen min"*

Vi ser at dess eldre barnet blir, dess mer setter det pris på eventyret og møter det med forventning og glede. Når vi er ferdig å syngte så får barnet pakke opp gaven sin fra barnehagen, ofte en fin og fargerik krystall, og et ønskelys. Ønske-lyset sendes rundt slik at alle barna får holde i det, en etter en, og alle sender gode ønsker til bursdagsbarnet. Når lyset blåses ut ser vi alle ønskene som stiger opp med røyken, og det er som oftest mange, gode ønsker.

Helt til slutt teller vi høyt på ønsket språk og bursdagsbarnet får hoppe inn i sitt nye år.

Avdeling Rosenrød

” En liten mus krøp ut av sitt hus.

Den så etter mat i kopp og på fat.

En liten bit her og en liten bit der

Er nok for meg som liten er.»

(Ukjent opprinnelse)

Små barn har behov for mye nærhet, omsorg, ro og tid til å gjøre sine egne opplevelser og erfaringer. De minste barna har stort behov for voksenkontakt når de begynner i barnehagen. Et godt fang er viktig å ha i nærheten.

Rosenrød har sin faste dagsrytme der de grunnleggende aktivitetene som måltid, stell, søvn og leik gjentas til faste tider hver dag. Barn er rytmiske i sin natur og trives best når ting skjer til samme tid og på tilnærmet lik måte. Til samme tid hver dag har de minste sin egen sangstund. Den er fylt med enkle rim, regler og sanger med bevegelser tilpasset årstidene og årstidsfestene.

Leiken hos de yngste barna består for det meste av fysisk aktivitet hvor de får motorisk øvelse og spisset ferdighetene sine til å hoppe, klatre, danse, løpe og lignende. I dukkekroken begynner den tidlige rolleleken med kopper og kar, borddekking osv. Litt etter litt oppdager de også at puslespill kan være spennende.

Rosenrødbarna er ute mellom kl.10.00 og 11.00 hverdag gjennom hele året. Da har de ofte hele lekeplassen for seg selv mens Snehvitgjengen er opptatt med dagens faste gjøremål.

Rosenrødbarna er også ute på ettermiddagen, men da er det litt væravhengig for de aller minste. De minste barna sover i egne vogner etter hovedmåltidet og etter behov.

Stjerneøye er en liten barnehage og det gjør at barna blir kjent med alle voksne, og omvendt. Overgangen fra Rosenrød til Snehvit er ofte flytende. Etter hvert som Rosenrød-barna blir klare for det får de være med Snehvit på små turer og i eventyrstundene. Dette gjør at overgangen fra en avdeling til en annen kan bli enklest mulig for det enkelte barn.

Tilvenning for nye barn som skal begynne på Rosenrød.

På Stjerneøye ønsker vi at barna skal ha en god og trygg tilvenning. Når et barn begynner i barnehagen starter en ny og viktig periode for hele familien. De første dagene og møtet med ansatte og rutiner legger grunnlaget for tilliten mellom familien og barnehagens personale. Målet for tilvenningen er først og fremst at barnet og dere som foreldre skal opparbeide tillit til barnehagen og trygghet for at det er greit å skilles for en stund.

Den første tilvenningen i barnehagen beregnes som regel til 3 dager, men foreldrene må likevel være forberedt på at det kan ta lengre tid før barnet er trygt i barnehagen. Dersom det er mulig at barnet får korte dager en periode, eller litt fri innimellom så gjør gjerne det.

Vi etterstreber også å tilby besøk i perioden før oppstart for å bli kjent før selve tilvenningsperioden. Nye barn og familier som har mulighet til å besøke oss en eller flere ganger før sommerferien, ved oppstart i august, inviteres til dette, og vi ser at det har en god innvirkning på videre tilvenning. Ved oppstart andre tider på året, etterstreber vi også dette.

Dag 1: varighet 2 til 3 timer.

Det første møtet med barnehagehverdagen! Bli litt kjent. La barnet få garderobeplass, se avdelingen og leke litt mens foreldrene er der hele tiden. Foreldre stiller barnet selv. En av avdelingens personale er tett sammen med dem.

Dag 2: varighet 2 til 3 timer.

Denne dagen er målet å bli bedre kjent med barnet. Dersom barnet er komfortabelt med å være sammen med personale og andre barn, kan foreldrene trekke seg opp på foreldrerommet i 2. etasje. Eller bare være til stede i avdelingen. Barnet skal få oppleve at foreldrene ikke er langt unna.

Dag 3: varighet etter avtale.

Barnet kan få prøve å være i barnehagen alene en stund. Foreldrene kan gå opp på foreldrerommet, eller gå en liten tur. Det er viktig at barnet får klar beskjed fra sine foreldre om at det nå går fra barnehagen og kommer tilbake om en liten stund.

Foreldre og barnehage kan ha telefonkontakt slik at foreldrene får høre hvordan det går. Det er vanskelig å kjenne på usikkerheten i forhold til om man gjør det rette for barnet sitt, eller om barnet vil trives i barnehagen. Tett dialog er derfor viktig.

Det er fint om barnet rekker både å spise, sove og leke litt før foreldrene kommer tilbake.

På slutten av denne dagen legges planen videre for hvordan dag 4 skal håndteres.

Dagsrytme Rosenrød

07.15	Barnehagen åpner
07.15 til 09.00	Frokosttid.
09.30 til 09.50	Ryddetid og sangstund
10.00 til 11.00	Uteleik
11.00 til 11.30	Hovedmåltid
11.30 til 14.00	Bleieskift og sovetid
14.30 til 15.00	Fruktmåltid med brød
15.00 til 15.30	Bleieskift
	Frileik inne eller ute til henting.
16.45	Barnehagen stenger.

Avdeling Snehvit

Snehvitbarna består av Førskolebarna og Solbarna, som er de eldste, og Månebarna, de yngste. Gjennom dagene er barnegruppa delt opp i mindre enheter, både på tvers av og etter alder. Noen er ute, noen er inne. Noen maler, noen er på tur. I perioder deler vi også i grupper for å arbeide med eksempelvis språk og sosiale ferdigheter. I små grupper blir hvert enkelt barn sett bedre enn i storgruppen, og har bedre forutsetning for å få medvirke.

Turdag.

Mandag morgen pakker Førskolebarna og Solbarna sekken og drar av sted på tur og blir borte hele dagen. Målet er gjerne Borgundgavlen eller andre steder i nærområdet. Barna har med egen sekk, og medbrakt mat hjemmefra. Barna øver på å ha ansvar for å bære egen sekk, og ha ulike matpakker. Likt og ulikt, det er mye god læring i det. Barnehagen ordner drikkeflasker, som også tas med. Spikkeknivene er med i voksne sine sekker, klare til bruk.

Torsdagene er Månebarna sin turdag. De har sine turmål i nærområdet. Et av de mest populære er «Motorsykkelen» på Husafjellet. Månebarna er tilbake til varm lunsj etter turen.

I løpet av barnehageåret melder vi førskolebarna på svømmekurs i regi av AALSK. I denne perioden går sol- og månebarna på tur sammen, mens førskolebarna har sin turdag i forbindelse med svømmekurset.

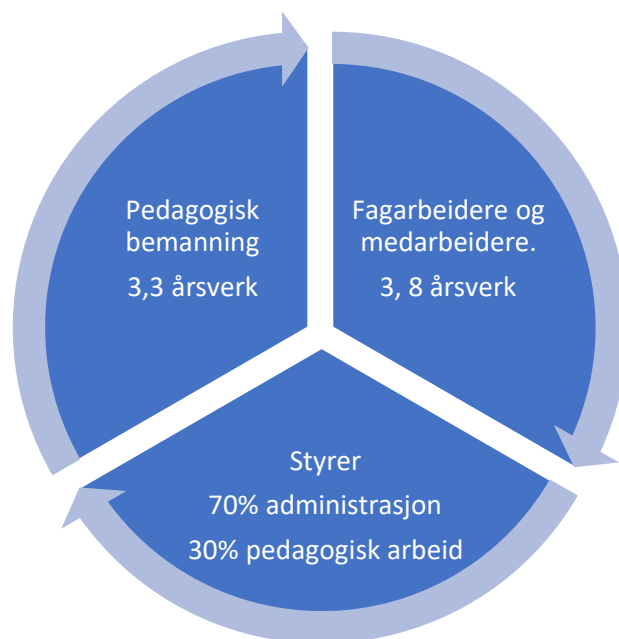
Dagsrytme Snehvit

07.15	Barnehagen åpner
07.15 til 09.00	Frokosttid for de som ønsker å spise sin frokost i barnehagen.
09.20 til 09.30	Ryddetid
09.30 til 09.50	Ringen med sang og lek
10.00 til 11.00	Dagens kunstneriske aktivitet. Frileik ute eller inne etter hvert som barna blir ferdige med arbeidet.
11.30 til 12.15	Hovedmåltid etter fulgt av stell og hvile
12.15 til 13.45	Eventyrstund
13.45-14.30	Frileik ute eller inne, eller kunstnerisk aktivitet. Periodevis gruppedeling for arbeid med språklig og sosial stimulering.
14.30 til 15.00	Fruktmåltid med brød, knekkebrød eller youghurt.
15.00	Frileik ute eller inne fram til henting.
16.45	Barnehagen stenger.

Kunstneriske aktiviteter

Mandag	Malestund for Månebarna.
Tirsdag	Modellering med bivoks, toving mm.
Onsdag	Eurytmi for sol-og førskolebarn
Torsdag	Førskolebarna maler når Månebarna er på tur.
Fredag	Baking.
Gjennom uka:	Tegning, spikking, konstruksjonsleiker, plastelina, perling, klipping m.m

Bemanning og personale:

På hver avdeling er grunnbemanningen på minimum tre ansatte. Styrers pedagogiske stilling og en medarbeider i redusert stilling kommer i tillegg til dette og fordeles mellom avdelingene etter behov.

Personale barnehageåret 2021-2022

Eva Janne Godø, pedagogisk leder

Silvija Trankale, pedagogisk leder

Elisabeth Knardal Synnes, barnehagelærer

Birgitte Alvestad, fagarbeider

Noreen Mustafa, barnehageassistent

Kim Tran, barnehageassistent

Zarina Tibilova, barnehageassistent

Solveig Helseth, barnehageassistent

Angela Abrahamsen, fagarbeider

Maria Iselin Årset Hoem, styrer/daglig leder

Elise Alnes Reite, barnehageassistent i fødselspermisjon.

Både fast ansatte og vikarer må levere politiattest før man kan arbeide i barnehagen, og alle blir i kraft av sin stilling pålagt taushetsplikt. Personalet har kollegiemøter på kveldstid. På kollegiemøter planlegges og evalueres årstidsfester, personalet reflekterer og utvikler sin fagkompetanse og det gis opplæring i viktige rutiner innen helse, miljø og sikkerhet. Kollegiet er også involvert i barnehagens drift og deltar i ulike beslutninger ved behov. Avdelingsleder fra hver avdeling og daglig leder møtes jevnlig til ledermøte der veiledning, faglige og praktiske beslutninger og barnehagens faglige utvikling står på agendaen. I tillegg deltar kollegiet på stevner, seminarer og relevante kurs. Kollegiets arbeid på kveldstid godtgjøres i form av avspasering, som tas ut etter avtale og i romjulen, i påskeuken og dagen etter Kristi himmelfart.

Arbeidsmetoder

Møter i personalet

Møtevirksomheten i Stjerneøye er hjertet i det pedagogiske arbeidet. Her blir ulike problemstillinger belyst og i fellesskap søker vi å finne beste tilnæringsmåte til den enkelte utfordring.

Første onsdag i måneden møtes kollegiet som helhet. En del av kollegiemøtene er satt av til studiearbeid og fordypning i ulike pedagogiske tema. Andre onsdag i måneden har vi henholdsvis pedagog- og assistentmøter, samt avdelingsmøter. I 2021 innførte vi en forsøksordning med lengre møtetid hver tredje uke der møtet deles i to, med kollegiemøte og avdelingsmøter. Denne evalueres før utgangen av 2021.

Utviklingsarbeid og kompetanseheving

Hvert år arrangeres en felles samling, stevne, for alle steinerbarnehager. Det går over to dager og er fylt med faglig påfyll og inspirasjon. Vi ligger langt unna de andre steinerbarnehagene i landet, og arrangementene, men forsøker å finne tid, rom og økonomi til å sende personale på stevnene.

Steinerbarnehagene har dannet et nasjonalt nettverk og søkt om støtte til kompetanseutvikling gjennom den statlige satsningen ReKomp. Høsten 2021 starter prosjektet med 4-6 årlige samlinger de neste tre årene. Tema for det første året er Barn og lek. Gjennom foredrag, samlinger, nettressurser og samtaler mellom kolleger er målet å inspirere hverandre til både fordypning og utvikling av steinerpedagogikken. Stjerneøye deltar i dette fra august 2021.

Opp og fram! Alle barnehager i Ålesund kommune arbeider med utviklingsarbeidet Opp og fram! Vårt fokusområde dette barnehageåret er ***Barn med behov for ekstra støtte***, der vi har valgt oss en problemstilling der vi arbeider med lek, inkludering og voksenrollen. Det første året hadde vi fokus på arbeid i smågrupper for å legge til rette for gode leikemuligheter for barna. Og ikke minst, som i et ledd i forebygging av mobbing. Førrige barnehageår hadde vi fokus på det psykososiale miljøet i barnehagen med fokus på stressmestring. Det er en viktig og forebyggende faktor for oss som arbeider her, og det er viktig for barna at vi klarer å skape gode og innholdsrike dager med rom for å puste!

Samarbeid med andre instanser: Barnehagen samarbeider med PPT og andre offentlige instanser. Alt samarbeid på denne linjen gjøres i samarbeid med barnets foreldre.

Dokumentasjon og digitale verktøy

Dokumentasjon av barnehagens hverdag og temaer er en viktig del av vår måte å arbeide på. Den skal si noe om barnas hverdag i lek og aktiviteter og den skal synliggjøre prosesser fra ide til ny kunnskap. Vår dokumentasjon kan veksle mellom den daglige kontakten/samtalen mellom foreldre og personale, praksisfortellinger, bilder på hjemmeside og prosjektrapporter. Barnehagens miljø skal gjenspeile hva vi er opptatt av. Dette vil vi skal komme til uttrykk gjennom stemningen på avdelingene, oppslag på veggene, samt rommenes fysiske utforming.

Gjennom året dokumenterer vi arbeidet ved hjelp av bilder. Alle barn får med seg et album på slutten av barnehageåret som viser arbeidet gjennom året. Vi oppdaterer også jevnlig med bilder i en lukket gruppe i sosiale medier som foreldre kan melde seg inn i. Bilder deles kun etter samtykke fra foresatte.

Vi tar utgangspunkt i barnas behov og kunnskap om at barn først og fremst lærer gjennom lek og samspill med andre, motoriske utfordringer og gjennomskuelige prosesser som oppleves med hele kroppen og alle sanser. Det er i all hovedsak personalet som bruker digitale verktøy i vår barnehage. Hovedsakelig i arbeid med dokumentasjon, planarbeid, internkontroll med mer. Barn med spesielle behov kan dog ha god nytte av digitale hjelpemidler i kommunikasjon/språk- og begrepslæring. Ut over nevnte eksempel opplever vi at bruk av digitale verktøy i barnegruppen ikke går inn i vårt pedagogiske grunnsyn. Det finnes ingen klar forskning som tilsier at bruk av digitale verktøy i barnehagen styrker barns utvikling.

Årsplanen er et viktig redskap for å få et innblikk i barnehagehverdagen. Av miljøhensyn blir den i år kun sendt ut digitalt som en pdf-fil.

Takk for at du tar deg tid til å titte innom vår hverdag.

VEDTEKTER FOR RUDOLF STEINERBARNEHAGEN STJERNEØYE

§1. Eierforhold og formålsbestemmelser

- . a) Barnehagen eies av ”Stiftelsen Rudolf Steinerbarnehagen Stjerneøye”
- . b) Barnehagen skal i nær forståelse og samarbeid med hjemmet, hjelpe til med å gi barna en oppdragelse i samsvar med Rudolf Steiners pedagogikk.
- . c) Barnehagen skal stimulere til å utvikle egne evner og anlegg, og gi dem et godt grunnlag til å bli selvstendige, tolerante og skapende mennesker med forutsetning for senere og ta ansvar og ha omsorg for andre.

§2. Foreldrerådet/ Samarbeidsutvalg.

- . a) Barnehagen skal ha et foreldreråd som består av alle foresatte til barna i barnehagen.
- . b) Første møte i foreldrerådet etter sommerferien innkalles og ledes av barnehagens styrer. På dette møte velges rådets leder og to styremedlemmer som utgjør styret for samarbeidsutvalget, der også tre av barnehagens personale er medlemmer.

Samarbeidsutvalget sine oppgaver:

- . 1) **Samarbeidsutvalget** skal ivareta barnas og foreldrenes interesser når det gjelder å sikre barna gode utviklings-og aktivitetstilbud.
- . 2) **Samarbeidsutvalget** skal i samråd med pedagogene:
 - . a) Planlegge og lede nødvendig dugnadsarbeid.
 - . b) Planlegge, koordinere og arrangere/avholde arrangementer som kan være inntektsgivende og bidra til å fremme informasjon om barnehagens pedagogikk og driftsmåte, så som julemarked (arrangeres sammen med Steinerskolen i slutten av november)
 - . c) Ta initiativ til den kulturelle siden av driften som foredrag, studiesirkler osv.
- . 3) **Samarbeidsutvalget** disponerer midler som kommer inn ved Julemarked og eventuelle andre arrangementer som foreldre tar initiativ til. Midlene disponeres til beste for barnehagen.
- . 4) **Samarbeidsutvalget** arrangerer foreldremøter og foreldresamtaler ut fra behov og ønsker.
- . 5) **Samarbeidsutvalget** avholder egne møter etter behov.
- . 6) **Samarbeidsutvalget** kan selv fastsette nærmere regler for sin virksomhet.

§3. Opptak, foreldrebetaling og åpningstider.

- . a) Opptak av barn skjer etter kommunens fellesopptak.
- . b) Søsken av barn i barnehagen og søsken av barn ved Steinerskolen i Ålesund gis prioritet ved opptak.
- . c) Foreldre som ønsker at deres barn skal gå i en barnehage med Rudolf Steiner pedagogikk vil bli prioritert. Dette gjelder også barn bosatt i nabokommuner til Ålesund.
- . d) Oppsigelsesfristen er to måneder pluss resten av den måneden oppsigelsen foreligger.

Foreldrebetaling.

- . a) Barnehagen følger de statlige satser.
- . b) Kostpenger fastsettes av stiftelsen. Skriftlig informasjon om endring gis minst 2 måneder før iverksettelse.

Åpningstider.

- a) Barnehagens åpningstid er fra 07.15 til 16.45.
- b) Styrer sammen med stiftelsen vedtar åpningstid.

§4. Helsetilstand.

- a) Når barnet begynner i barnehagen etter sykdom, skal de foresatte vurdere om de anser barnet som friskt nok. Barnet må være feberfri og smittefri.